

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrletna 225 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1800 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Štev. 12 (574)

Leto XII.

NOVO MESTO, 23. MARCA 1961

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisne podjetje "Delo" v Ljubljani

Na pragu nove sezone

Hkrati z nalogo nuditi gostu odhiti in tako zadovoljiti re- kreativnim potrebam državlja- nov, ima turizem tudi velik gospodarski pomen. Ob soraz- merno nizkih investicijah (če smo iznajdljivi) vsrkata turi- zem in gostinstvo velik del na- rodnega dohodka. Področje na- šega okraja je polno naravnih lepot kljub avtomobilski ce- sti je večina predelov še de- viško neoskrbljenih. Za turi- ste so najzanimivejša prav raz- vijajoča se, nova področja. Človek želi dandanes v naj- krajšem času videti čimveč.

Troje tople nudi osnovo za razvoj zdraviliškega turizma, naravno zelo lepe, z mehkim pejsajem obdane planinske po- stojanke pa za planinskega. V našem okraju je preko 50 gra- dov. Osrednje turistične po- stojanke Otočec, Dolenjske in Smarjske Toplice so še nedo- grajene. Zaradi pomanjkanja prenočišč je za nas najzanimi- vejši prehodni, v njem pa ne- deljski turizem.

"Pripravljeni smo"

Tako so nam povedali v ne- deljo na Otočcu, v Smarjskih Toplicah in v Cateških Topli- cah, ko smo povpraševali, kako in kaj. Povsod je bilo kljub snežnemu neurju polno gostov, kar 300 avtomobilov se je vr- stilo na parkirnih prostorih. Povsod so si za sezono zagoto- vili dovolj strešnega in kuhinjs- kega osebja. V Hotelu Grad Otočec in v Smarjskih Topli- cah je ureditev letos mnogo boljše kot lani. Na Otočcu raz- mišljajo o ureditvi parka, ko- pačališča nad jezerom in utrdi- tvi terase. Največji obisk je ob nedeljah (predzadnji nede- ljo 3000 gostov).

Smarjske Toplice so z no- vogradnjo pridobile lepe, so-

dobno urejene družabne po- store in 32 novih ležišč. 50 od- stotkov dejavnosti predstavlja zdraviliški turizem, penzijski pa je močnejši kot nedeljski.

Cateške Toplice pričakujejo sezono z enakimi zmogljivost- mi kot lani, toda organizacijs- ko bolj pripravljene. Kljub zdraviliški dejavnosti pred- stavlja nedeljski turizem 30 odstotkov lani ustvarjenega prometa. V obeh zdraviliščih so velik problem kopalni baze- ni, v vseh treh objektih pa parkirni prostori. Za propa- gando so poskrbeli, tudi cenice so že poslali turističnim agencijam. Razveseljivo je, da so cene povsod močno konku- renčne tistim v turistično raz- vitih področjih v Sloveniji.

Kaj pa okolica?

Turist si lahko ogleda objekt, v katerem se je nastanil, v zelo kratkem času. Kako preganiti dolčas? Z majhnimi sredstvi lahko uredimo okoliške gostin- ske postojanke. V sončnih dneh bo gost užival, sedeč na pro- stem v sadovnjaku, skupina turistov bo zadovoljna odšla z vodičem, na ogled primerno urejenega prizorišča boja v NOB ali grajskih razvalin, ob- čudovala bo lep razgled iz pla- ninske postojanke, ki jim bo nudila okusno hrano ter po- stregla z dolenjskimi speci- alitetami. Uredimo naselja, da se gostom ne bo "obračalo" ob po- gledu na podre ograje, zane- marjene vaske hiše in neure- jena gnojlišča z roji muh. Pro- dajamo sonce, arak, razgled in gostoljubnost in upoštevajo- načelo: dobra postrežba, čeprav morda malo dražja, vzbuja zadovoljstvo, slaba in poceni postrežba pa je vsako- mur predraga!

Niz postojank z majhnimi sredstvi

Gorjanci, dolina Kolpe, Vinomer pri Metliki, Sremci, Mirna gora, Rog, Bohor, Liska, še in še bi la- ko naštevati... Ne nenačajmo z milijoni, če jih ni, polkusi- skromneje! Pri gradovih lahko uredimo postojanke za prehodni turizem, že zdaj pa resno razmiš- ljamo o preureditvi gradov Mo- krice, Stari grad, Hmeljnik, Zu- zemberk, skratka vseh v dolini gradov! Za začetek bodi dovolj skromna urejena gostišča, ki bi nudila domačo hrano in informac- ije o raznih zanimivostih v oko- lici. Uredimo "satelitske" točke okoli osrednjih objektov. V ino- zemstvu kažejo ti pr. kot veliko znamenitost preurejen prostor, kjer je nekdo padel 20 vojakov. Koliko takšnih krajev, pomembnih iz NOB, bi lahko pokazali mi! Na- pisna tabla naj postreže z osnovni- mi podatki, nekaj primerno zašči- tenih fotografij na njej, bi za za- četek lahko pomenilo zelo mnogo.

Kmetijska posestva ob gradovih - zgodovinskih spomenikih bi mor- da samo za čas sezone uredila tam skromna gostišča. S primerno pro- pagando (ta je še vedno naša ve- lika slabost) bi v lepem vremenu mnogi gostje zašli v idilno lepo, še neoskrbljeno pokrajino. Dolenjs- ke specialitete: ajdovi žganci, strukturi, pristen cvček in niz dru- gih posebnosti naše kuhinje, bi vsakogar navdušile. Zakaj rinejo naša podjetja z domovi odlična na morje? Mar nimamo več lepot, ci- stega zraka in spokojne tišine, ki so osnovne sestavine odličja, na našem področju? Komune naj pri- pravijo urbanistično ureditev oko- lice planinskih postojank, pa bodo "vikendi" rasli kot gobe po de- žu! Brez milijonov bi torej lahko uredili marsikaj.

Pomembne "drobnarije"

Sodobni turist potuje z avto- mobilom. Zagotoviti moramo servisno službo, ki mu bo ob vsakem času popravila avto. Na obrtni zbornici o tem že resno razmišljajo. Napisnih ta- bel na križiščih v notranjosti in ob avtomobilski cesti, skrat- ka povsod, kjer lahko gostu nu- dimo razen gostoljubnosti in postrežbe še pašo za oči, ne smemo pozabiti. Opozorjamo gosta na številne posebnosti in redkosti v našem živalskem in

rastlinskem svetu! Lov in ribo- lov, prirejena turizmu, lahko vržeta lepe denarce. Trgovina naj bo založena s sadjem, ne pozabimo na pokrajinske raz- glednice in okusne spominke in skušajmo v sezoni tudi obra- tovalni čas trgovine prirediti zahtevam turizma. Posebno okoliške postojanke so lahko v sezoni dobro založene s sad- jem.

Vztrajno in načrtno

Morda ne bo odveč sprego- voriti še o Dolenjski turistični zvezi. Ustanovili smo jo - zdaj pa nima niti toliko sredstev, da bi nastavila tajnika... Nekaj milijonov dotacije bi se dobro obrestovalo. Vsega ne bodo zmogli: ne turistična zveza, ne gostinska podjetja in ne komune, če bomo pospeševali turi- zem "vsak zase", s skupnimi napori in tesnim sodelovanjem pa lahko že za letošnjo sezono pripravimo marsikaj, z vztraj- nim in načrtnim delom pa la- ko ustvarimo trdne temelje za perspektivni razvoj našega turizma.

Otočec - biser slovenskih gradov je z urejenim hotelom in gostiščem postal osrednja turistična postojanka na našem področju. Na pol poti med Ljubljano in Zagrebom, po avtomobilski cesti je iz obeh središč le ura vožnje, ima Otočec pomembno vlogo v nedeljskem turizmu. V nedeljo, 12. marca ga je obiskalo preko 3000 gostov, izžretek je bil 477 tisoč din, na parkirnem prostoru pa se je čez dan zvrstilo 500 osebnih avtomobilov in 6 avtobusov. Vsekakor je treba ta pomemben turistični objekt dokončno urediti in poskrbeti za primerno ureditev tudi v okoliških naseljih

NA SEJI OLO SO SPREJELI DRUŽBENI PLAN

Uspeh le s skupnimi napor

Pretelko soboto so odborniki obeh zborov OLO po živahni razpravi z manjšimi izpremembami sprejeli okraj- ni družbeni plan in proračun za leto 1961. Ze to, da je seja trajala 7 ur je dokaz, da družbenega plana ne po- mujemo več zgolj kot formalnost. Na dnevnem redu je bila še vrsta pomembnih zadev. Ker smo z osnovnimi podatki plana naše bralce seznanili že v prejšnji številki, poročamo tokrat le o razpravi na seji, ki je bila res zelo plodna.

Podpredsednik OLO tovariš Silvo Gorenc je v kratkem eks- pozeju seznanil odbornike z glavnimi značilnostmi plana in poudaril, da ga sprejemamo v jeku uvajanja novega sistema delitve dohodka ter krepitve komunalnega sistema. Osnutek je bil izdelan z objektivnimi težavami zaradi pomanjkanja planških kadrov na občinah, nemalo težav pa je povzročilo podcenjevanje plana s strani gospodarskih organizacij, ki je še vse preprosto pojav. Navzile temu lahko trdimo, da je druž- ben plan za leto 1961, odraz naporov in hotenja kolektivov, komun ter družbenih organi- zacij.

V razpravi so odborniki pred- glasovanjem za sprejete posa- meznih poglavij plana, raz- pravljali pri nekaterih živah- neje, pri drugih manj. Največ razprave je bilo okoli investic- cij. Ugotovili so, da smo do- slej dopuščali vse preveč nedo- končanih investicij, ki razum- livo niso vračale vloženih

sredstev, ampak predstavljale za družbo celo breme. V raz- pravi je bilo naštetih več kon- kretnih primerov te vrste. Tudi investicijske zahteve manjših podjetij so v želji po velikih investicijah neupravičeno za- vračali. Družbeni plan OLO določa investicijsko politiko le v velikem, občinski plani pa jo morajo konkretizirati. Za- radi pomanjkanja investicijs- kih sredstev bomo uspešni sprejete naloge izpolniti le ob skrajnih naporih in neutrud- nem boju za ta sredstva.

Združevanje sredstev je še vedno ena izmed pomembnih nalog, toliko bolj zdaj, ko ima zakonito osnovo. Primanjkovalo bo tudi obratnih sredstev, saj jih bomo potrebovali blizu 2 milijardi. Rešitev je le v združevanju sredstev podjetij in v prelivanju sredstev bank in hranilnic v okviru medse- bojnih sporazumov med komu- nami. Posebno poglavje so in- vesticije v zdravstvo, saj bre- žiška in novomeška bolnišni- ca nujno potrebujejo nove in večje prostore. Komune mora- jo v svojih planih trdno dolo- čiti odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investic- jami ter poskrbeti, da bomo zdravstvo in šolstvo krepili predvsem v gospodarsko se razvijajočih središčih. Živahna razprava se je razvila okoli vprašanja industrije gradbene- ga materiala, ki je dokaj ne-

razvita. Ker potrebuje soraz- merno nizka investicijska sred- stva, za prevoz opeke iz Voj- vodine pa plačujemo težke mi- ljone, bo gospodarske dogra- diti vse nedovršene opekarne in graditi nove.

Odborniki so se pogovorili tudi o geoloških raziskavah ter ugotovili, da je potrebno izdelati geološko karto vsega okraja in nato razvijati pred- vsem industrijo, za katero imamo surovine in ki potrebu- je cenena vlaganja. Okoli de- litve sredstev med občinami in OLO je bilo mnogo razprav, saj so tri občine (novomeška, brežiška in sevnška) na pred- lagano delitev predložile pri- pombe, ki so bile v zaključkih upoštevane. Ob koncu ugotov- ljamo še enkrat, da je seja po- tekla v živahni razpravi in da jo lahko štejemo za eno naj- plodnejših okrajnih sej.

S SEJE OBLO NOVO MESTO

"V težavah smo"

Pretelki četrtek je bila v No- vem mestu seja občinskega ljud- skega odbora. Na njej so raz- pravljali največ o finančnem stanju ObLO in o ukrepih za njegovo ureditev. Iz poročila, ki je prebral podpredsednik ob- činskega ljudskega odbora Se- rgej Thorževski, je bilo vi- deti, da bo letos občinski ljudski odbor v zelo težkem finančnem položaju, kar je posledica prejšnjih let. Lanske neopravne proračun- ske obveznosti znašajo preko 82 milijonov dinarjev. Treba jih je je kriti iz proračuna poleg red- nih izdatkov. Razen neopravni- nih proračunskih obveznosti pa so ostale neopravne tudi ne- katere lanske negospodarske investicije (stadion, tržnica, uprava na zgradba ObLO) v znesku okoli 45 milijonov din, medtem ko je zased ObLO kot investitor pri gospodarskih investicijah v težave predvsem zaradi podra- žitve gradenj in zaradi drugih obveznosti (skladnice v Bršlunu, moteli na Otočcu, pošta v No- vem mestu, obrat Iskre).

V razpravi o predlogih za ure- ditev proračuna so med drugim sodelovali predsednik ObLO Ludvik Golob, sekretar okr. ko- mitetja ZK Franc Pirkovič in predsednik okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič. Pouda- rili so, da so imela podjetja lani za milijardo dinarjev neizkori- štenih sredstev, kljub temu pa so želela zaradi neopracanih računov občino in jo spravljala tako v še težji položaj. Kadar podjetje stoji dobro, takrat ra- do pozabi, da je za njegovo osnovevanje, njegov razvoj in na- predek prispevala veliko družba in še posebej ObLO. Občinske-

mu ljudskemu odboru naj bi v tem letu pomagala reševati te- žaven finančni položaj tako, da bi mu posodila potrebna sred- stva za tri leta.

Ko so razpravljali o investici- jah v objekte družbenega stan- darda, so ugotovili, da bi ostal na primer stanovanjski sklad občine letos brez sredstev, če bi občinski ljudski odbor vrnil vse obveznosti, ki za letos breme- ne ta sklad. Pri tem pa nekateri

Občinske konference žena

Se ta mesec se bodo v vseh občinah zbrale predstavnice žena na občinskih konferen- ciah. Razpravljale bodo o pro- blemih, ki tarejo ženo proiz- valko v industriji, v kmetijs- tvu, kmetično ženo in ženo go- spodinj. Predvsem se bodo žene na teh konferencah pogo- vorile o tem, kako si bodo pri- borile v družbi prostor, ki jim pripada. Vse premalo jih je še v ljudskih odborih, v orga- nih upravljanja in v vodstvih družbenih organizacij. Prvi preizkusni kamen bodo volitve Zadrčnih svetov. V nje mo- ramo izvoliti čimveč žena, saj prav one v kmetijstvu nosijo vsaj 50 odst. bremen proizvo- dnje. Prepričani smo, da ženam na občinskih konferencah ne bo zmanjkalo gradiva za raz- pravo in da bodo odločneje kot doslej zahtevale od družbe naj jim olajša bremena v go- spodinjstvu in pri varstvu otrok, saj je oboje predpogoj za njihovo družbeno uveljav- ljanje.

naši ljudje žive v tako slabih pogojih, da je sploh čudno, ka- ko morejo proizvajati, in da bi prav zaradi tega investicije v objekte družbenega standarda prav gotovo ugodno vplivale na proizvodnjo, medu celo bolj kot gospodarske investicije. Dosedaj- nja politika stanovanjske iz- gradnje ni bila najboljša, ker ni mobilizirala sredstev državlja- na in gospodarskih organizacij, ampak v glavnem le privatna in in občinska. Tovariš Pirkovič je poudaril, da so negospodarske investicije in one v objekte družbenega standarda zelo po- trebne. Naše gospodarstvenike, ki tega ne razumejo in vidijo bodočnost le v gospodarskih investicijah (morda zato, ker sami žive v lepo urejenih življenjskih razmerah), bo treba tudi zame- njati, če ne bo šlo drugače.

Odborniki so ugotovili, da bo- mo morali vse naštetih težave rešiti sami. Pri tem bomo potre- bovali, še posebej pri novih gradnjah mnogo razumnosti, treznosti in smotnosti. Brene raznih kreditov naj bi prevzela podjetja, ki edina sredstva ustvarjajo, in ne občina, ki je le usklajevalac politike na svo- jem področju. Ker v podjetjih pada vse breme na proizvajalce, naj ti odločajo, kako se bodo določena sredstva porabila, in naj budno skrbijo, da bodo upo- rabljena pametno in smotno.

J. P.

VREME

od 23. III. - 2. IV 1961
Neslano s pogostimi nada- vinami in hladno. V jasnih nočeh slana. Sneg do nižin je še zelo verjeten
V. M.

Bomo tudi mi takšni?

Nesebični prispevek kolektiva novomeške bolnišnice

O novomeški bolnišnici smo že pisali. Ogledmo si samo ne- kaj števil in dejstev, ki za- lastno ilustrirajo stanje na njenih oddelkih.

Lani se je v novomeški bol- nišnici zdravilo 11 tisoč 991 bolnikov, katerim je nudila 170 tisoč oskrbnih dni. Najbolj obremenjen je porodniški od- delek, ki je imel kar 118,2-od- stotno zasedbo. V njem se je zdravilo 7.733 pacientki, ki so preležale na oddelku povpreč- no le po 5 dni! Zasedba je bila torej kar za 38,2 odst. nad re- publiškem povprečjem! Nič boljše ni bilo na kirurškem oddelku. Tam se je zdravilo 3.697 ljudi, zasedba je bila 96-odstotna ali za 16 odst. nad pov- prečjem. Zaradi pretesnih pro- storov so na vseh oddelkih prisiljeni zmanjšati število dni, ki bi jih pacient moral na oddelku preležati v normalnih pogojih. Nemažkrat morajo zaradi pomanjkanja prostora bolnike celo odklanjati! Ki- rurški oddelki uporabljajo za sepične in aseptične operaci- je eno samo operacijsko dvo- rano, enako je na porod- niškem oddelku. V kletnih prostorih kirurgije se stiskajo onkološka in transfuzijska po- staja, vsak kotiček je do skraj- nosti uporabljen. Rešitev iz velikih težav je samo v novih gradnjah.

Načrti so pripravljani, bol- nišnica bo zgrajena postopno. Prostor je izbran v Kandiji za tuberkulozni oddelkom. Ki- rurški in otroški oddelki z 203 ležišči bosta veljala 624 mili- jonov, do leta 1965 dograjen bolniški center v Kandiji pa 806 milijonov din.

Letos je potrebnih le 160 mi- lijonov, pa se je že zataknilo 70 milijonov je prispevala do- zdaj bolnišnica, 40 milijonov republika, še vedno pa manj- ka 50 milijonov. Kje jih najti? Pot iz zagate je pokazal sam kolektiv bolnišnice. Že do le- ta 1958 se je odpovedal 6 mi- lijonom in pol iz sklada na- grad za nadzadajo kuhinje. Le- ta 1959 je namenil 8 milijonov dinarjev (po obstoječih pred- vidih bi jih lahko razdelil za nagrade osebjem) za gradnjo 9- stanovanjskega bloka. Letos

februarja pa je kolektiv na predvolilnem sestanku in sin- dikalnem obnem zboru skle- nil prispevati za gradnjo no- ve bolnišnice sredstva, ki jih sicer izplačujejo za nadurno delo. Na leto se jih bo nabralo približno za 4 milijone in pol, odpovedali pa se jim bodo vse do takrat, ko bo bolnišnica zgrajena.

Na posvetovanju, ki je bilo letos na OLO, je bilo sklenje- no, naj bi primanjkljaj sred- stev krili s prispevki podjetij in samoprispevkom državlja- nov. Podjetja bi prispevala od 500 tisoč dinarjev do 4 mili- jone in pol za ves čas gradnje.

Zakaj pišemo o tem? Zato, da bi kolektivi in organi delav- skega samoupravljanja, ko bo- do razpravljali o svojem pri- spevku, s srcem in razumom premislili, za kaj dajejo pri- spevek. Vsako leto plačujemo za zdravljenje na oddelkih bol- nišnic v Zagrebu in Ljubljani znatna sredstva, ker so prostori v naši bolnici pretesni. Spomnimo se nesebičnega pri- spevka kolektiva bolnišnice, ki bo v enem letu prispeval toli- ko, kot v petih letih podjetje, ki bo dalo največ! Zato je prav, da na koncu ugotovimo: kolektiv bolnišnice nam je po- kazal pot iz zagate!

VLADIMIR LAMUT: »POGLED IZ NOVOMEŠKEGA ZAPORA« (JULIJ 1942)

V nedeljo dopoldne je množica ljudi kljub slabemu vremenu napolnila prostor pred novomeškimi sodnimi zapor, kjer so odkrili spominski kamen vsem, ki so med ljudsko revolucijo tam stopili na pot preganjanja. Spominski govor je imel upravnik Studijske knjižnice Novo mesto tov. Bogo Komelj, nato pa se je zvrstilo še nekaj recitacij in pevskih točk. Člani sekcije Internitancev so se po slavnosti zbrali v Vajeniški šoli in obudili spomine na leta preganjanja

Kazen za vse krivce

15. marca je bilo v prostorih okrožnega sodišča v Novem mestu posvetovanje o gospodarskem kriminalu. Razen predstavnikov javnega toilstva in notranje uprave so se posvetovanja udeležili vsi predsedniki okrajnih sodišč in nekateri predstavniki družbenih organizacij.

V razpravi po uvodnem poročilu, ki je temeljilo na zaključkih zveznega posvetovanja te vrste, so poudarili, da ob splošnem gospodarskem razvoju na Dolenjskem opazimo vedno več škodljivih pojavov, ki na ta ali druga način ovirajo razvoj, hkrati pa povzročajo večjo ali manjšo gospodarsko škodo. Ugotovili so, da je bilo več prestopkov iz vrst ljudi na vodilnih položajih (poslovodje in direktorji) in da so več kaznivih prestopkov napravili delavci raznih podjetij in tovarn. Nadalje je bilo več težjih prestopkov zaradi tega, ker so kmetije in obrtniki često zatajevali prodajo predmetov, ki so podvrženi obdavčenju. Pri tem je bilo največ prekrškov z vinom in lesom, predvsem s sosednjo republiko.

Razumljivo je, da je bilo že več prekrškov na račun novega gospodarskega sistema. Prav ce ne so zadnje dni za naše trgovce in prodajalce zapeljivo področje. Zato je razprava še po-

sežno poudarila nevarnost takih drobnih prestopkov.

Svede je tu navedenih le nekaj primerov, ki bolj mogoče kakor bistveno ponazarjajo dejstva. Gre za to, da v prihodnje škodljive pojave na vseh gospodarskih področjih bolj preprečujemo. Na posvetovanju so namreč ugotovili, da so bili vsi dosedanj posedi organov, ki so gospodarski kriminal raziskovali in krivcem izrekli kazni, bolj zaščitnega značaja. Često se je dogajalo, da so se tovarne sklicevale na sposobnost svojih direktorjev, kadar so se ti zaradi prekrškov zagovarjali pred sodiščem, češ da bodo zadoj tovarno zaprli, saj ne morejo dobiti človeka, ki bi lahko prevzel direktorjevo dolžnost. Zato je sodišče pri izrekanju kazni večkrat upoštevalo

okolnosti, zaradi katerih je do dejanja prišlo, kot pa kaznivost dejanja, čeprav je šlo za veliko škodo.

Ker preprečevanje kriminala ni samo stvar treh ali štirih na sodišču ali pri organih ljudske milice, bo treba v prihodnje pritegniti še druge, ki bodo mogli že na samem mestu odkriti kazniv prestopok. Zato bo naložena organizacija, delavskih svetov, organov ljudske milice in preiskovalnih organov, inšpekcij, javnega toilstva in sodišča, da bodo vedno in kar najhitreje odkrili prekrške in krivce (ne glede na njihov položaj) kaznovali. Le tako bo delo teh organov dobilo novo vsebino, hkrati pa se bo gospodarsko na Dolenjskem lahko bolj nemoteno razvijalo.

I. Z.

Obrtne usluge nadeželi

Pred nedavnim so volivci iz Sentjerneja ugotovili, da v središču konjereje na Dolenjskem — v Sentjerneju — ni več nobene kovača s podkovsko šolo. Edini, ki jo je imel, je obrtnik. Konjereji so se h kovaču, ki nima strokovne izobrazbe, ali pa prioblija podkve kar sami. Zaradi tega je bilo pri nas že več primerov tetanusa in tudi konji so poginili, kar je posledica zakovanega konja. Tako nastaja gospodarska škoda.

V perspektivnem načrtu našega kmetijstva predvidevamo zaradi mehanizacije zmanjšanje števila konj, nekatera dela pa bomo gotovo še precej časa opravljali s konji. Lani na primer mnogih njiv nismo mogli orati s traktorji, ker je bilo preveč padavin. S konji pa smo le nekako njive zorali in posejali.

Tudi z mizarji je težko. Sicer imamo v Sentjerneju mizarstvo

podjetje »Podgorje«, ki pa nekaterih uslug (popravila oken, vrat) ne opravlja, češ, da je to zanje nerentabilno. Verjetno bo to res, vendar prebivalci naših krajev zaradi tega ne moremo ostati brez mizarjskih uslug. Ali naj še nadalje opravljajo obrtniki privatni mojstri ali pa bo treba najti kako drugo rešitev. Dejstvo je, da imamo na določeno veliko težav z obrtnimi uslugami.

Janko Zalokar

Posvetbo žadovinek in bodoči kmetijski kombinat pri Vidmu v Krškem

Na Krškem polju v kmetijstvu se nastaja problem delovne sile. Vsega manj dela izobražuje in odhaja na delo mlada, ki se ne stajajo stari, za delo nesposobni. Zato kmetije ponujajo zemljo proti odplačilu kmetijskemu posvetu žadovinek. Z odkupom ponujene zemlje se posvetijo hitro siri. To bi nastajalo velike površine, ki jih je mogoče s stroji obdelati kljub majhnim delovni sili. Kmetijsko posvetbo žadovinek odprava zato veliko vlogo pri organizaciji kmetijskega kombinata v Vidmu v Krškem.

Posvetbo ima sodočno urejene hleve, v katerih rade za glav goveje živine. Z nadaljnjim razvojem se bo to število še povečovalo. Posvetbo je sedaj oskrbuje z mlekom obe mlekarne v Vidmu v Krškem. Predvidevajo tudi rejo mesnatih živin, s čimer bo prekrška mlada v obdobju žadovinek. Posvetbo bo hranila živino, za lastno proizvodnjo njihovih krmil.

Ce bo prišlo do večjih ponudb zemlje posvetu, bodo osnovana še druga kmetijska posvetva na Krškem polju. Prvo bo v stari vasi in bo redilo sto glav živine.

D. K.

Ne recite: »Na našem kraju pa nikoli nič ne pisea; raje se odločite in nam napišite, kaj je pri vas novega!

Opozorilo

Zaradi stalnega suhega vremena obstaja nevarnost za nastanek gozdnih požarov, zlasti zaradi brezbrzičnosti prebivalcev, ki požigajo suho travo ob robovih gozdov, od koder preide ogenj v gozd. Opozorjamo, da je netenje ognja v gozdu ali v bližini gozda prepovedano. Varovali gozdove pred požari je dolžnost vsakega državljan! Kdor zapazi, da gozd gori, je dolžan ogenj sam pogasiti, če to ni mogoče, pa obvestiti o tem najbližjega gozdarskega uslužbenca ali katerikoli organ državne uprave, vojske ali ljudske milice.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
UPRAVA ZA GOZDARSTVO
Novo mesto

Za blagohotno opozorilo — divjaški pretep...

Catež pri Veliki Loki je znan izletniški kraj, kamor radi zahajajo domači in tuji gostje. Lep razgled na vse strani, miren in prijeten kraj privablja ljudi, pa tudi zaradi dobre postrežbe v obeh gostilnicah se marsikdo rad ustavi v tem kraju.

Med takimi sta bila v nedeljo, 12. marca, tudi dva ljubljana. Z družinoma sta se vračala proti domu in se za trenutke ustavila v Ravnikarjevi gostilni na Catežu zaradi okrepčila. V gostilni je bilo ta čas tudi več fantov iz okolice, ki so se odločili precej vrniti prostost obiskati iz raznih delov države. Ljubljane, nosilce Partizanske spomence 1941 Aleksander Borčič, je pilane fante vlnjudo opozoril, naj se dostojneje obnašajo že zaradi navzočih žensk in otrok.

To je bila dovolj za skrajno divjaški, krad navzočih fantov, od katerih so se posebno zikali: A. Z. s Potoka, A. G. iz Kukučberga, M. G. iz Marčje, dola in A. K. iz Bile. Po zraku so zaplesali stoli in padali na oba čosta iz ljubljane in komar je prišel prireditelj, tudi po otrokih in ženskah. Enemu se gostje se je posrečilo, da se je iztrgal pobe-

snem divjakom, medtem ko so tovariša Borčiča večkrat podirali na tla in ga pretepali še med vrati in zunaj na cesti. Vsega obtočenega po glavi in rokah so pripeljali v novomeško bolnišnico.

In materialna škoda v lokalni polomljeni je bilo 17 stolov, razbitih 26 kozarcev, 21 steklenic in dva krošnika. Organi ljudske milice iz Trebnjega, ki so dvajsete dni šteli dan spravili na varno, so pri enem od njih našli v žepu robat kozarec, katerega so se držali lasje in kri... Povzročitelj tega vse obsojdivnega divjaštva bodo prav gotovo dobili ustrezno kazen na sodišču, toda vprašamo se, če je samo sodnijska kazen dovolj, da se take stvari ne ponove več. Me nimamo, da ne. Potrebno bi bilo, da bi se proti takim pojavom borile vse družbene organizacije in vsi, ki jim je do ugleda naših ljudi naših krajev, zlasti turistov. V takih primerih bi bilo na mestu če bi razgrajenem prepovedali obisk javnih lokalov, da ne bi več s svojim skrajno nekulturnim in divjaškim ponašanjem — na tla našo mladino, naših krajev in vseh ljudi.

rp

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Ko je tunizijski predsednik Habib Burgiba prišel na obisk v Pariz, kjer se je sestal s francoskim predsednikom de Gaulleom, je govoril v glavnem o možnostih za začetek pogajanj med francosko vlado in začasno alžirsko vlado. Znano je, da je bil tak poskus storjen lani, ko so se v Melunu sestali zastopniki ene in druge strani. Pogajanja se takrat še dobro niso začela, ko so se že končala. To pot je zadeva resnejša in vzbula več unanija.

Habib Burgiba je dobil bitko, a še ni dobil mira», je zapisal pariški časopis »Le Monde« v naslovu. To je bil naslov poročila iz Rabata, kjer je tunizijski predsednik Burgiba po pogrebu maroškega kralja poročal predsedniku začasne alžirske vlade Ferhatu Abbasu o razgovorih, ki jih je imel c predsednikom de Gaulleom v Rambouilletu.

Skljenjeno je bilo torej, da se bodo zastopniki obeh strani sestali ob ženevskem jezeru, da bi storili vse priprave za začetek pogajanj. Vsi obojevalci opozarjajo, da je to šele začetek in da utesnevo pogajanja trajati več mesecev. Opozarjajo tudi, da se utesnevo pogajanja znati večkrat v senci ulic in da bo potrebna izredna potrpečljivost, zlasti s ponužanjem z obeh strani.

Ovire so namreč velikanke. Pogledmo najprej stališče generala de Gaulle. Ta je večkrat poudaril tri glavne pogoje, ali načela: pogajanja so mogoča šele takrat, ko bo sklenjeno premirje, oziroma, kakor se je sam izrazil, ko bodo »pustili pože v garderobi«. Drugi pogoji:

po sklenitvi premirja je treba pustiti Alžirji štiri leta časa, da bi se pripravila na referendum o samoodločbi. Celo v primeru, če bi Alžirija glasovala za popolno ločitev od Francije, si Francozi oziroma de Gaulle zamisljajo nekakšno delitev Alžirije v korist tistih Francozov in morda Muslimanov, ki bi radi obdržali svoje stike s Francijo. Tretji de Gaullov pogoj: v štirih letih čakanja bi bilo treba vprašati za mnenje in nasvet vse struje v Alžiriji, preden bi ustanovili začasno vlado.

Iz Londona je prejšnji teden prišla novica, da Južnoafriška unija »ni obnovila svojega članstva v Commonwealthu oziroma Britanski skupnosti narodov«. Z drugimi besedami to pomeni, da so premieri Commonwealtha, zbrani na konferenci v Londonu, dejansko izključili Južnoafriško unijo iz Britanske skupnosti narodov zaradi njene politike rasnega zatiranja.

Prva reakcija na izključitev Južnoafriške unije je bila ugodna. Britanski tisk je skoraj soglasno pisal, da je bila

Na pragu pogajanj

Kar zadeva začasno alžirsko vlado, je ta po svojih zastopnikih nedavno večkrat izjavljala, da nima nobenih predhodnih pogojev, ampak predlaga: »Sestavimo se in skušamo najti rešitev«. To pa ne pomeni, da voditelji alžirskega narodnosvobodilnega gibanja ne bi imeli nobenih pogojev. Kar zadeva »poslanje nožev v garderobi«, alžirski voditelji upravičeno poudarjajo, da tega ne morejo tvegati. Zgodilo bi se namreč lahko, da se pogajanja izjalovijo in bi noži izginali iz garderobe. Tako bi alžirskemu narodnosvobodilnemu gibanju zmanjkal edini argument, ki ga Francija očitno posluša in razume, argument sile. Alžirci upravičeno opozarjajo, da je prav ta argument sploh pripravil Francijo do pogajanj.

Izključitev nujna, če naj bi hoteli ohraniti enotnost Commonwealtha. Edino konservativni »Daily Mail« je nekoliko plaho pripomnil, da bodo zdaj črni v Južnoafriški uniji izgubili še tisto podporo Britanske skupnosti narodov, ki so jo doslej uživali. Toda če se spomnimo pokola v mestu Sharpevillu — in prav zdaj je minilo leto dni od tega tragičnega dogodka, ko je južnoafriška policija s streli iz pušk pobila 69 in ranila 180 črncev — bomo videli, da je bila tudi doslej »podpora Britanske skupnosti narodov« kaj jalova in neučinkovita. Potemtakem ta argument odpade. Ostane pa moralna in pravna obsodba nečloveškega režima v Južnoafriški uniji, ki se je zdaj znašel še bolj osamljen, kot je bil.

Na potrošnikov račun

Iz poročil tržne inšpekcije pri ObLo v Novem mestu lahko zasledimo primere, ko so se posamezna podjetja zlagodvala nad drugimi, ki so kar tekmovali v skokih za povečane cene. Kratke pregled da približno takole sliko:

— obično so tovarne podražile gradbeni material. Tako se je za 270 dinarjev zvišala cena 1 m² heraklita, proizvoda trboveljske cementarne. Tudi pod-

jetje »Benković Zagorka« je sporočilo, da bo nova cena za primerek strešne opeke 40 dinarjev, medtem ko je potrošnik lani plačal zanj le dvajset dinarjev;

— precejšnja razlika cen je pri prodaji tekstilnih izdelkov. Industrija bombažnih izdelkov iz Kranja je n. pr. povečala cene svojih proizvodov za 30 in 31 dinarjev po metru (gradl 200 in gradl 150), »Metka« — mehanična (kalnica v Celju — pa za 23 do 36 din po metru (damast ter inlet široki 80, 120 in 140 cm) — prvovrstni in drugovrstni). Industrija platnenih izdelkov v Jaršah je svojim izdelkom določila sorazmerno še višje cene (brisača 46x100 je dražja za 20 dinarjev, gradl 850/120 pa za 46 dinarjev po metru);

— tudi cene drugih predmetov so se močno povečale. »Vitamini« iz Horgoša prodaja kg paprike po 550 din, kar je 80 din več od stare cene. V nekaterih prodajalnah je skok v cenah še višji (termofor Sava 2, ki ga prodaja ljubljanska »Drogerija«, je dražji za 80 dinarjev);

— precejšen porast cen so zaznaležili še v prodaji prehranbenih predmetov. Kmetijska zadruga v Semčurju prodaja svoje izdelke — sir polimental in surovo maslo — za 80 oziroma 60 dinarjev draže kot poprej. Tudi margarina, ki jo dobavljamo našemu trgu »Prehrana« iz Ljubljane, je za 60 oziroma 85 din dražja kot prej. Nadalje je podjetje »Zito« iz Ljubljane zvišalo cene vseh testenin za 2 odstotka.

To je samo nekaj primerov, ki ponazarjajo gibanje cen na trgu. Bržčas lahko tudi vidimo, kako se nove cene prilagajajo potrošnikovim računom. — Se vedno pa manjka v trgovski mreži kakava v prahu, ki ga podjetja zadržujejo v svojih skladiščih, da bi na račun »zadrževanja blaga« zvišala cene.

Prevrnjeni avtomobil

Šlinici pa za 300 tisoč dinarjev. Vzrok požara še ni ugotovljen, mislijo pa, da je nastal, ker so bile deske predolge v sušilnici.

12. marca popoldne je osebnemu avtomobilu B-1111 na avtomobilski cesti pri Brezicah eksplodirala zadnja leva guma. Zaradi hitrosti je začelo avtomobil zanašati, zapeljal je z desne strani ceste na levo in po dva metra visokem nasipu na travnik, kjer se je prevrnil. Od petih oseb, ki so bile v avtomobilu, sta bili dve poškodovani in prepeljani v breziško bolnišnico. Na vozilu, ki ni bilo zavarovalo, je škoda za kakih 350 tisoč dinarjev.

Gorela je sušilnica

16. marca je zagorelo v lesni sušilnici, ki je last kmetijske zadruge iz Brezic. Uspešni in hitri intervenciji gasilcev in ljudi gre zahvala, da požar sušilnice ni popolnoma uničil. Na materialu je škoda za 240 tisoč dinarjev, na su-

Kamen na avto...?

Večer je. Osební avtomobil brzi po cesti skozi Gornjo vas proti Novemu mestu. Nedaleč od gostilne Drenik stoji ob cesti skupina otrok, med njimi morda tudi kak odrasel. Ko pripelje avtomobil mimo, pada na vozilo kamen. Voznik ustavi, steče tja, od koder je kamen prileteel, in vpraša: — Kdo je vrzel kamen? — Vsi molče, tudi nekaj žensk, na je v skupini. Dekle, ki stoji nedaleč stran od skupine, pove, da je vrzel kamen fantek, ki je zbežal. Voznik steče v nakazano smer in ujame grešnika v večji neke stavbe. Odvede ga do avtomobila in ga vpraša, kaj je vrzel kamen. Petletni otrok prične jokati. Takrat prične otrokova mati, ki se zneša nad voznikom, češ da otroka straši...

O podobnih lahkomišelnosti otrok smo že pisali. Mislimo, da bi v gornjem primeru storila mati mnogo bolje, ko bi se vozniku za otrokovo ravnanje opravičila, otroka pa posvarila, namesto da mu daje pohvalo. Kdo ve, kaj bo prihodnjice? Kamen lahko prileti tako nesrečno, da voznika zmede, posledica pa je lahko nesreča. Mater posvarite otroke!!!!

J. P.

Otroka kadila — in zažgala

14. marca popoldne je zgorelo gospodarsko poslopje Jožeta Grmovška iz Zakota pri Brezicah. Požar se je razširil še na sosednji gospodarski poslopje, lasti Karla Straška. Obe poslopji sta popolnoma pogoreli. Skupno je škoda za okoli milijon in pol dinarjev. Požar sta povzročila fanti, stara 11 in 12 let, ki sta v gospodarskem poslopiju kadila in vrgla ogorek v seno.

V enem dnevu 8 požarov

18. marec je bil suh in topel dan kot že vrsta dni pred njim. Lepo vreme in nepazljivost pa sta žal zahtevala kar osem gozdnih požarov. Nekateri bomo našli. Največji je bil pri vasi Maline (Bela krajina), ki je zajel okoli sto ha. Požar pri Komarni vasi (Črnomlju) je zajel deset ha. Gorelo je še v Kotu pri Semčurju, pri Petrovi vasi (Bela krajina) in v Komarni, to je pri vasi Trebelnik (Podbočje). Vsi ti požari so nastali zaradi nepazljivosti vaščanov pri čiščenju, istega dne pa je iskra iz lokomotive kar dvakrat zažgala gozd med železniškima postajama Kančija in Bircna vas.

Kratke Z RAZNIH STRAN

■ Tuje časopisne agencije poročajo, da se je na severni in vzhodni fronti v Laosu še poslabšal položaj uporniških sil generala Nosavanna. Medtem je predsednik zakonite Laoske vlade Suvana Fuma prisel v New Delhi, kjer se je sestal s premierom Nehrujem.

■ V Zenevi so se obnovila trojna pogajanja o prepovedi atomskih poskusov. Delegati ZDA, ZSSR in Velike Britanije so vsi izrazili upanje, da bodo sedanja pogajanja odstranila še zadnje ovire na poti do sporazuma o tem vprašanju. Konferenca mora doseči soglasje, še o štirih izmed 17 točk načrta sporazuma o prepovedi atomskih poskusov.

■ Francoska vojna mornarica je prejšnji teden v mednarodnih vodah, severno od alžirske obale, napadla jugoslovansko prevozno ladjo »Srbija« in jo odvela v pristanišče Mers-el-Kebir. Pozneje so ladjo izpuščili. »Bavnanje francoskih vojskarskih orodij«, je izjavil zastopnik državnega sekretariata za zunanje zadeve, »je v popolnem nasprotju s splošno javljanimi mednarodnimi pravili o svobodi plovbe na odprtem morju«.

■ Predsednik zakonite kongoske vlade Cisseza je naostroje obsojil nedavno konferenco kongoskih samostojnih voditeljev Combeja, Kalondžija in Hea v Tananarivu na Madagaskaru. Izjavil je, da je edini rezultat konferenca razkosanje Konga, to pa je tisto, kar imperialisti hočejo.

■ V Varnostnem svetu OZN so obravnavali portugalsko nalogo v koloniji Angoli. Liberali je predlagali Varnostnem svetu resolucijo, v kateri med drugim predlaga, naj Varnostni svet obsoji strahovlavo v Angoli in pošlje tja preiskovalno komisijo. Proti resoluciji »leer ni glasovala nobena delegacija, ker pa se je šest delegatov vzdržalo glasovanja, je bila resolucija zavrnjena«.

■ Kakor poroča ameriški časopis »New York Times« je predsednik ZDA Kennedy predložil v Kongresu ministrskega predstavnika Hruščeva, naj bi obnovili uradna poročanja o solnihi razorožitvi 11. septembra letos. Hruščev je baje izrazil zelo ostre pripombe k temu predlogu, kot da nova šestmesečna odlogitev ni pametna.

Nabirajte zdravilna zelišča

Oveta, lapuha, malih marjetic.

Korenine: bodiče neželkove, sladkih korenin, trobentice, regrata (samo rume-nega), pekoče koprive, repinca.

Lubje: česminovih kore-nin.

Pohište z nabiranjem lapu-hove cvetice. Cene in navodila za nabiranje dobite pri Vaši zadrugi ali direktno pri GOSAD, skladišče Novo mesto, Slavova ulica 8.

ČOKOLADA • BONBONI • KEKSI

Petdeset let kvalitete

Po poti napredka

Na razpravah krajevnih konference Socialistične zveze in zborih volivcev je tudi v brežiški občini prišla na dan težnja po hitrejšem napredku na vseh področjih družbene dejavnosti. Skoraj povsod so občani z zanimanjem poslušali razprave o krajevnem perspektivnem razvoju in jih dopolnjevali s pametnimi predlogi.

V Catežu ob Savi so volivci zborovali prejšnji mesec. Razprava se je najprej ustavljala ob krajevnem razvoju (čateško področje je izrazito kmetijsko) in vasi, ki ima precej pogojev za dvig turizma in gostinstva. Socialistična zveza je tudi tam-

kajšnjim volivcem jasno razložila razvojno pot njihovega področja.

Obiskali smo predsednika krajevnega odbora SZDL na Catežu ob Savi Slavka Cetina, da bi povedal kaj več o delu Socialistične zveze in o načrtih, ki predvidevajo krajevni napredok. Dejal je:

«Za v razpravi o posameznih postavkah občinskega družbenega plana je bilo opaziti, da se volivci strinjajo s hitrejšim razvojem in zahtevajo napredok. Zavedajo se načrtnega dela, ki ga zahteva izvajanje plana. Kmetijstvo in turizem se lahko hitreje razvijata, kot na primer industrija, ki na brežiški občini še ni našla, če tako rečem, pravega mesta. V kmetijstvu prehajamo na družbeni sektor. Kakor povsod bomo tudi na Catežu povečali agrotehnične ukrepe, ki naj bi veljali ne le za pšenico in travnike, ampak tudi za druge kulture.»

«Catež ob Savi ima glede na neposredno bližino Cateških Toplic nedvomno precejšnje perspektive za razvoj turizma in gostinstva. Ali bi hoteli povedati, kaj predvideva perspektivni plan za hitrejši turistični razvoj v vašem kraju?»

«Ne bi hotel omenjati samo Cateža kot prihodnje turistične postojanke, čeprav je v načrtu več stvari, ki jih je mogoče izvesti le v tem kraju in bližnji okolici. Zdravilišče v Cateških Toplicah se bo na primer povečalo za gradnjo nove restavracije. Tam bodo postavili še bencinsko črpalno itd. Razvoj pa bi ne smel dati poudarka le ozkemu pasu ob avtomobilski

cesti, ampak bi bilo treba poskrbeti še za vasi, ki so od nje bolj oddaljene. Gre predvsem za olepšavo naselij in dobre ceste, čeprav je to le bistvena značaja; vedeti moramo namreč, da turist ne bo ostal v krajih, kjer ne bo primerne gostišča in drugih znamenitosti. Razvoj naj bi zajel sploh vsako vas.»

«In komunalna dejavnost?»

«Morda bi se dalo razpravljati samo o njej, predvsem o vodovodu. V Sobeniji vasi, Zelnem, Cerini in Dobenem plejo kapnico. Prebivalci Cerin morajo do vode tudi po 2 km daleč. Seveda bo najvažnejša naloga SZDL organizirati ljudi in za gradnjo vodovoda čimprej prirediti. Prepričan sem, da vasi ne bodo do tega imeli težav. Ljudje negujejo, ker so silno slabi podvozli in naspri pri avtomobilski cesti. Investitor je pustil tudi neurejene poljske poti v bližini ceste. Volivci so zato izrazili željo, naj se to vprašanje uredi. Iz njihovi vrst je tudi prišla pobuda za krajevni samoprisepek, ki ga bodo obračunavali z 1 odstotkom od davčne osnove. V preteklih letih so na ta način nabrali od 500 do 800 tisočakov. Vsekakor samoprisepek pri nas ni nova oblika zbiranja sredstev, saj je prebivalstvo že prej reševalo komunalna vprašanja z nabiranimi sredstvi.»

«Skele se kot nova oblika dela Socialistične zveze vedno bolj uveljavljajo. Povejte, prosim, ali ste tudi na vašem terenu ustanovili sekcije in če ste jih, katere in kaj delajo?»

«Pri krajevnem odboru SZDL

na Catežu smo do zdaj ustanovili sekcijo za komunalne gradnje in sekcijo za razvoj turizma. Njihova naloga je organizirati ljudi za širšo dejavnost, pomagati povsod, kjer je zastoj, bodisi pri gradnjah ali skrbi za turizem. Ker je področje kmetijsko, bi morali ustanoviti še sekcijo za razvoj kmetijstva. — Morda bo v kongresu SZDL v Ljubljani nazal nove smeri in nove oblike dejavnosti.»

«Izobraževanje odraslih je že malo »zastarela« novost. Kako je s tem pri vas?»

«Ljudje iz najbližjih in oddaljenih krajev radi prihajajo v večerno šolo. To naj bi bilo res samo šolsko delo. Ne zamujajo pa predavani, ki jih prireja ljudska univerza. Doslej so poslušali štiri poučna predavanja o kmetijstvu, kmetkem zavarovanju itd. Na splošno lahko rečem, da se precej trudijo ujeti korak s časom, kjerkoli so možnosti.»

I. Z.

Mladi zadržniki v Birčni vasi imajo polne roke dela. V velikem šolskem sadovnjaku je čez 100 nizkoderbelnih dreves, med drevmi pa gojijo nasad jagod. Drevesca so že povezali in preganili voluharja, ki jim je uničil 8 sadik, posadili so zgodnji grah in redkvice. Lepo je videti vrsto obdelanih gredic s tablicami, kjer so zapisana imena in vrste posejane semena. Tudi evretili in zelenjadni vrst sta že urejena. Dela v sadovnjaku vodi kmetijski strokovnjak tov. Dobrišek iz Novega mesta, ki jih večkrat obišče. Pri težjih delih pomagajo ob nedeljah pionirjem mladinci. — Na sliki: nasmejani pionirji pri delu

V knjigovodstvo več strokovnjakov

Novi sistem delitve dohodka nalaga kolektivom velike naloge predvsem pa zahteva skrbno gospodarjenje s sredstvi. Nemažbo vlog pri finančnem poslovanju opravljajo knjigovodje, zato smo predsedniku Društva knjigovodij tovarniš Franju Svetu zastavili nekaj vprašanj.

Tovariš predsednik, povejte kaj o Društvu knjigovodij in o težavah članov.

Vloga Društva knjigovodij je določena po statutu zveze, vendar smo se na Dolenjskem prilagodili našim pravilom in razmeram sploh. Poudariti moram, da je to knjigovodje vezan na prispevek pri opravljanju v poslovanju. Težje so v dveh Zato besno nastanjo težave. Nemažkrat se zgodi, da pod direktorjevim pritiskom ravna prav nasprotno, kot predpisujejo pravila.

Katera naloga društva je najvažnejša? Morda nekaj besed o vzgoji članov in nastajanju?

Najprej naj navedem nekaj števil. V društvu je 84 članov, od teh 44 sta ženske in 40 sta moški. Imamo dve ansambli zabavne glasbe — »Tiki« in »Franci«. Medtem ko so pri »Tiki« sami mladinci, vajenci, sestavljajo »Francija« starejši. Pripravljeni so nastopati vsepovsod in ob vsakem času. Prihajajo proslave. Imeli bomo večer Prešernove poezije in literarni večer, na katerem bodo brali dela starejši, priznani slovenski književniki.

In kakšni so drugi načerti?

Se naprej bodo vztrajno delali in se vzgajali. Želijo postati prvi v sevniki občini (doslej so jim rezultati raznih tekmovalij prisodili drugo mesto) in v zvezi ostalim mladinskim aktivom.

TRGOVSKO PODJETJE

»IZBIRA«

LJUBLJANA, Wolfova 1

nudi modno blago v svojih poslovalnicah:

Rokavčar, Poljar,

Nogavičar, Jelnik in

Izbira

Decentralizaciji družbenih sredstev moramo prirediti tudi upravljanje v kolektivih. Naši proizvajalci pa čisto ne vedo, kaj so skladi, sredstva, obresti itd. Tudi zaključne račune smo najprej pripravili le formalno, ker so bila poročila preveč utena. Kaj pravite na to?

Res je, da smo včasih dobivali take poročila, da jih ni nihče razumel. Nedvomno je društvo tu, da pri tem opravi precejšnje naloge. Na posebnih seminarjih smo o sestavljanju poročil, ki naj bodo razumljiva najbolj preprostem delavcu, predvsem razpravljali. Mislili smo, da smo organe upravljanja na podobnih seminarjih uspešno seznanili s pojmi, kot so: skladi, sredstva, obresti, davjate in podobno. Tu, da zaključni računi niso zanje več tuja. Zato teh ne potrjujejo formalno, ampak sklepa o njih najprej kolektiv.

V primerih gospodarskega kriminala bi moral prav knjigovodje prvi dati znak za alarm. Ugotavljamo, da to večkrat ne držijo. Zakaj?

Ne bi rad še enkrat poudarjal števil, ki sem jih povedal pri drugem vprašanju; dejansko pa pride do raznih nesporazumov in nevednosti prav zaradi nestrakčnosti knjigovodij in zato, ker ponekod še ne razumejo, kaj pomeni »upoštevati«. Nedolžni vzrok za to so večkrat nejasni predpisi o poslovanju. Lahko rečem, da jih mnogi premočno strahujejo in se z njimi seznanjajo šele takrat, ko jim sodišče (če so napravili kaznivno dejanje) pove, da so zgrešili zoper ta in ta člen določenega predpisa. Bilo pa je vedno primerov, ko knjigovodje v manjših podjetjih niso smeli brati Uradnega lista. Po vsem tem je razvidno, da je knjigovodje včasih nezmožna oseba.

Za ATC v Brežicah

V Brežicah so se pred kratkim sestali predstavniki tamkajšnjega ObLO in RTT iz Novega mesta. Razpravljali so o modernizaciji in avtomatizaciji telefonske službe na Dolenjskem, se posebej v zavarovanem področju.

Na območju brežiške občine je 12 post s 65 uslužbenci. Precej nerazvite so pošte v Kapelah in Stari vasi ob Sotli. Tudi rentabilnost teh je nizka.

Brežiška pošta ima polavtomatsko telefonsko centralo, ostale pošte pa le indukcijske naprave. Pošta v Brežicah ima tudi največ dela, in je problematična. Sklep določa, da je treba čimprej začeti graditi avtomatsko telefonsko centralo, na katero bodo navezali še podzvezsko telefonsko omrežje. Centrala bo imela 300 priključkov, saj je že zdaj prijavljenih okoli 180 telefonskih naročnikov. Za gradnjo enega priključka bodo porabili okoli 280.000 dinarjev. Osnovni pa bodo poseben sklad, za gradnjo. Gospodarske organizacije bodo predvidoma prispevale največ.

—sek

Trije sindikalni občni zbori

V sevniskem Jugotranu so se na običnem zboru skoraj polnoštevilno zbrali člani sindikata. Po izčrpnih poročilih so člani razpravljali o vrsti notranjih zadev. Zanimivo je, da so največ govorili o strokovnem in splošnem izobraževanju, brez katerega ne bo več mogoče uspešno gospodariti. Kolektiv je letos prvič za dan žena obdaril žene proizvajalke. Jedrnatni sklepi iz poročil in razprave bodo bogato napotilo novemu odboru. Med njimi so, razen že omenjenega, še izboljšave v nagravajnu, HTZ, oddih za delavce in vrsta drugih.

V Koptarni je 600-članski kolektiv zastopalo na običnem zboru okoli 70 delegatov. Tudi tu so bila poročila izredno bogata, še posebej poročilo predsednika Senica Mihe. Posebno vdušje v

kolektiv in podružnici ustvarja 200 lani na nove zaposlenih ljudi, katerim posvečajo vsi mnogo skrbi. Veliko je bilo povedane tudi o proizvodnji, delovni disciplini, obratnih sestankih, bolniških izostankih in drugem. Vsi so pohvalili delo obrata za družbeno prehrano, ki skrbi za malico v vseh treh delovnih izmenah. Nočna izmena dobi malico celo zastoj. Prišlo so se resno oglašile žene in zahtevale, da podjetje bolj pomaga pri urejanju skrbništva za otroke. Najtežji so problemi varstva najmlajših, ker vrtec vseh ne

more sprejeti. Volitve so izvedli v ponedeljek, tako da so, kdo bo v tem letu vodil delo sindikalne podružnice, odločili vsi. Za obrat žaga so izvolili tudi podobor.

V krmeljskem rudniku je bilo kot že večkrat — tudi tokrat dobro in izčrpno povedano vse o delu sindikata. Precejšnje pozornosti so bili deležni v razpravi osebni dohodek, pa tudi ostala vprašanja so temeljito razenili. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik Občinskega sindikalnega sveta Sevnica, tov. Jože Pacek. —ok

Odslej: le napredni kmetje

To nedeljo se bodo začeli občni zbori kmetijskih zadrug, na katerih bodo zadržniki razpravljali o petletnih planih razvoja, o spremembi pravil, volitvah v zadržne svete itd. V kmetijstvu je predviden v naslednjih letih ogromen porast proizvodnje, to pa terja po drugi strani spremembe organov upravljanja v kmetijstvu, spremembe kmetijskih gospodarskih organizacij, pametnejše investiranje itd. Po novem bo vodil vsako KZ njen zadržni svet in UO, zadruga pa bo razdeljena na več poslovnih enot, kot: gozdarsko, lastno kmetijsko proizvodnjo, kmetijsko sodelovanje z zasebnim sektorjem (reprodukcijski material, strojne usluge, odkup, kreditna služba), ponekod pa še na transportno itd. Te poslovne enote, ki naj bi bile podobne onim v industriji, bodo imele svoj DS in UO, kamor pa so lahko voljeni le člani kolektiva, medtem ko bo v novih SZ predvidoma polovica članov

kolektiva KZ, druga polovica pa ostalih zadržnikov-zasebnikov. Po novih pravilih bo lahko član KZ le tisti privatni kmet, ki bo na svojih zemljiščih uporabljal priznana semena, zaščitna sredstva in predpisano gnojilo z umetnim gnojem, prideloval pa bo tiste kmetijske proizvode, ki so za trg najprimernejši, vendar v pogodbi s KZ. Le tak kmet bo lahko tudi upravljeval.

ZS bo najvišji KZ v odloča-

Za vzgojo traktoristov

23. februarja je v Podsmreki pri Višnji gori končal tečaj za traktoriste. Tečaj je organizirala okrajna kmetijska gozdarska zbornica s sodelovanjem društva traktoristov iz ljubljanskega okraja. V treh mesecih se je izšlo 400 čez 50 traktoristov za strojno obdelavo polj družbenega in privatnega sektorja. Tak tečaj se je začel v Podsmreki tudi v prvih dneh marca.

nju in usmerjanju dela, spreminjal bo lahko pravila, razdeljeval poslovnim enotam del čistega dohodka itd. DS poslovnih enot bodo razpravljali o delitvi čistega dohodka svoje enote, o delu enote in ostalem. V kolektivih, ki štejejo manj kot 30 članov, bodo vsi v DS. Ustanovljeni pa bodo še podobni ZS, katerih člani bo imenoval ZS zadruga na predlog zadržnikov posameznega področja. Ta ZS bo odločal o porabi gozdnega sklada, določil bo vrstni red strojnih uslug, razpravljal o oskrbi z reprodukcijskim materialom, o programih itd.

Priprave za volitve v ZS bodo končane do 9. aprila, volitve v ZS pa do 23. aprila. Člani kolektivov, se pravi stalno zaposleni pri KZ, bodo volili v DS in ZS že nekaj dni pred 23. aprilom, medtem ko bodo 23. volili privatni kmetovalci-zadržniki. Tudi kandidatsko listo bodo imeli zadržniki-zasebniki ločeno od članov kolektiva KZ.

Sprejemamo naročila in dobavljamo v najkrajšem času avtomobile FIAT-ZASTAVA - 600-D

KUPCI!

Ce želite nabaviti osebno vozilo Fiat-Zastava 600/D, tovarni kamilonet TK in TF Zastava 1.100, tovarni kamilonet nosilnosti 1,5 tone — Zastava 615-B, tovarne kamilone »Pionir« — 3 tone, Deutz 4,5 tone proizvodnje TAM, Maribor, in vse vrste vozil tovarne IMV, Novo mesto, se zanesljivo obrnite na

TRGOVSKO PODJETJE

»ŽELEZNINA«

oddelek AVTODELI

NOVO MESTO

TELEFON 70 IN 178

KJER BOSTE SOLIDNO IN HITRO POSTREZEN!

Naloge komun v zdravstvu

(Nadaljevanje in konec)

V občini Brežice je 25.568 prebivalcev, 4685 aktivnih zavarovancev, 1064 upokojencev in invalidov, 5756 družinskih članov, 10.132 kmetijskih zavarovancev ali 85 odst. vseh zavarovanih oseb.

V občini Videm-Krško, s priključeno občino Senovo je 26.565 prebivalcev, od tega 5745 aktivnih zavarovancev, 1585 upokojencev in invalidov, 7213 družinskih članov, 7314 kmetijskih zavarovancev ali 88 odst. vseh zavarovanih oseb.

V občini Sevnica je 18.521 prebivalcev, od tega 2317 aktivnih zavarovancev, 1105 upokojencev in invalidov, 3770 družinskih članov, 6527 kmetijskih zavarovancev ali 77 odst. vseh zavarovanih oseb.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da pride na območju okraja Novo mesto 4,3 aktivnih zavarovancev na enega upokojenca in invalida, na območju Sevnice pa 4,5 aktivnih zavarovancev na

enega upokojenca in invalida, v Trebnjem 2, v Sevnici 2,4 itd.

Podatki o številu zaposlenih našega okraja gospodarsko slabo razvite in je število aktivnih zavarovancev v posameznih občinah glede na število prebivalcev dokaj različno, tako da znaša odstotek zaposlenih od 7—24 odstotkov. Do uveljavitve zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev je bila obremenitev zdravstvenih ustanov različna, saj so bile manjše veliko manj obremenjene kakor v večjih gospodarskih središčih. Zato je tudi socialna zavarovanja do sedaj nekako moralo priznati v manjših zdravstvenih postajah višje cene, ker drugače bi bil ogrožen njihov obstoj. Ker pa je 1960. stopil v veljavo zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev, se je tudi v malih zdravstvenih postajah stanje bistveno spremenilo, ker se kmetijski proizvajalci močno poslužujejo zdravstvene zaštite kljub delnim do plačilom za preglede in zdravlila. Zato se je finančno stanje tudi

v manjših zdravstvenih ustanovah izboljšalo.

Ce primerjamo delo zdravstvene zaštite pred izidom zakona in sedaj, potem vidimo naslednje pokazatelje:

V letu 1959 je bilo izvršenih v okraju približno 20.000 ambulantnih pregledov za kmečko prebivalstvo, v letu 1960 pa 90.048; receptov izdanih 48.336; zdravstvenih storitev 14.711; v bolnišnicah se je zdravilo 5.566 kmečkih prebivalcev (109.767 dni). Ti podatki povedo, da so tudi manjše zdravstvene postaje mnogo bolj obremenjene kakor prej.

Ambulantno — poliklinična zdravstvena služba se v glavnem vrši v 6 zdravstvenih domovih in 10 postajah. Dobro bi bilo, ko bi v večjih gospodarskih središčih imeli zdravstveno službo organizirano tako, da bi zavarovane osebe čim manj iskale zdravstvene zaštite drugod. Zdravstveni delavci se trudijo, dogovarjajo s specialisti ter sklejajo v njimi pogodbe, da prihajajo občasno na naše področje, vendar je bilo to do ne-

pravna več ali manj odvisno od prizadevanosti upravnika zdravstvene doma ali postaje. Občinski organi pa pri tem niso veliko sodelovali, niso ugotavljali potreb in pogojev za organizacijo specialistične službe v občini.

Glede na to, da so 1960. znašali potni stroški samo za splošno zavarovane osebe (brez kmetijskih zavarovancev) 44.000.000 dinarjev, bodo morali ObLO dobro razmisлити, kako organizirati zdravstveno službo, da bo čim boljša, da bo čim manj izgubljene časa in čim manjša izguba narodnega dohodka.

Potrebo po zdravstvenih strokovnjakih so zelo različne. Tako imamo nekatere občine, ki imajo zaenkrat ustrezno število zdravstvenih delavcev in skrbijo tudi za stipendiste, v nekatere občine, zlasti v Trebnjem, pa nimajo dovolj zdravnikov, medicinskih sester, niti ne patonazne in babske službe in tudi ne stipendiranje zdravstvenih delavcev, tako da bo čez čas še slabše stanje. Rešitev teh vprašanj ni stvar le zdravstvenih ustanov, ampak predvsem občine. Na manjših zdravstvenih postajah je tudi slaba zasedba administrativno-knjigovodskega osebja. Vse to otežkoča reden pregled finančnega stanja in statističnih pokazateljev. Glede na nove predpise o organizaciji zdravstvene službe, o zdravstvenem zavarovanju itd., je nujno potrebno, da se čim-

prej odpravijo pomanjkljivosti, ugotovljene v preteklem letu, kajti novi predpisi bodo zahtevali natančnejše poslovanje. Ker postajajo zdravstvene ustanove finančno in ekonomsko samostojne, bo potrebno iskati vse možnosti za odpravo pomanjkljivosti in visokih izdatkov, pri tem pa zagotoviti zdravstveno varstvo prebivalcev tako, da bo ustrezalo današnjemu razvoju in medicinski znanosti.

Ce primerjamo število zdravstvenih delavcev in administrativnega tehničnega osebja v posameznih občinah in upoštevamo število aktivnih zavarovancev ter število prebivalstva, ugotovimo, da je razmerje zelo različno. Tako imamo v občini Novo mesto v ambulantno-poliklinični službi 49 zdravstvenih delavcev, 12 administrativnih in 16 tehničnih uslužbencev, v občini Črnomelj 25 zdravstvenih, 3 administrativne in 4 tehnične uslužbenke, v občini Trebnje 8 zdravstvenih delavcev, 2 administrativna in 2 tehnična uslužbenca.

Zvezni zakon o organizaciji zdravstvene službe določa, da bodo zavodi za socialno zavarovanje sklepali z zdravstvenimi ustanovami pogodbe in s tem postavili odnose med zavodi za socialno zavarovanje in zdravstveno službo na novo podlago. Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu je že

pozval zdravstvene ustanove v okraju, naj pošljejo zaključne račune oz. ekonomsko-finančna poročila za leto 1960 in predračune za leto 1960 ter programe vseh dejavnosti preventivno-zdravstvenega značaja, ki jih one lahko izvršujejo.

Pri sklepanju pogodb z zdravstvenimi zavodi bo potrebno upoštevati zlasti naslednje:

a) število zdravnikov in njih strokovni sestav (zdravniški splošne prakse, zdravniški specialisti), število ordinacijskih ur itd.,

b) ostali zdravstveni kader in njegov strokovni sestav (medicinske sestre, bolničarke, fizioterapeviti itd.),

c) strokovne enote zdravstvene ustanove in njih opremljenost z medicinskimi aparati (rentgen, laboratorij, katere preiskave se lahko opravljajo itd.), d) zasedbo in opremljenost preventivnih strokovnih enot: potrebno bo sestaviti podrobne programe o tem, kakšne preventivne dejavnosti bo zdravstvena ustanova v teku leta lahko izvršila in v kakšnem obsegu, navesti plačnike ali naročnike (ObLO, gospodarske in druge organizacije in socialno zavarovanje).

Mnenja nekaterih ObLO, da je sedaj socialno zavarovanje plačnik vseh zdravstvenih in preventivnih storitev, je zmotno. Višina prispevkov za zdravstveno zaščito je namreč neizmenljiva, tako da je socialno

zavarovanje po zakonu plačnik za tiste storitve, ki se lahko obračunavajo za zdravilne pogoje. Po obstoječih predpisih ostane tudi vnajprej kritje stroškov patronažno-babske službe na skrbi posamezne politično-teritorialne enote. Zato bodo morale zdravstvene ustanove za to službo dobiti finančna sredstva od ObLO.

1960. nekateri ObLO niso imeli dovolj razumevanja za preventivno dejavnost. Tako so morale ponekod celo manjše zdravstvene postaje kriti celotne izdatke za preventivno dejavnost in svojih rednih dohodkov — ambulantnih pregledov, kar je imelo za posledico, da preventivna dejavnost ni bila taka, kot bi bilo potrebno.

Družba daje ogromna denarna sredstva za zdravstveno varstvo prebivalstva, saj je bilo v lanskem letu izdanih nad eno milijardo 200.000.000 dinarjev. V novem sistemu finansiranja pa bomo ob čim večjem zanimanju družbenih organov, to je upravnih odborov v zdravstvenih ustanovah in zdravstvenih svetov, s čim bolj smotnim gospodarjenjem skušali izboljšati zdravstveno zaščito prebivalcev, zdravstvenim delavcem pa omogočiti boljše pogoje za delo. To pa bomo dosegli, če bomo sredstva pravilno uporabljali in če jih bodo zavarovane osebe izrabile le taktično, kadar jim bo zdravstvena zaščita potrebna.

9.

Bilo je veliko intelligence, po večini iz Ljubljane in okolice vsi pripadniki in prvoborci osvobodilnega gibanja, ki so kmalu začeli z organizacijo Osvobodilne fronte v taborišču. Ker se je vsak bal ovaduhov, ni bil človek nikoli siguren v pogovoru in nikdar nisi vedel, ali govoriš s prijateljem ali s sovražnikom. Vsak se je pretvarjal, kolikor se je mogel, kaj šlo je za življenje. Nihče ne bi rad poginil v taborišču. Nisimo bili na videz pravi pobožnjaki, v srcu pa revolucionarji in je v mislih drobil okupatorja. Mnogi se niso do konca vojne izdali, kdo so, ker je bila konspiracija nujna in potrebna za obstoj.

V juliju, po padcu Mussolinija in fašizma, smo se postopoma oddaljili. Računali smo na skorajšen zlom kraljevske vlade in armade, toda to so umetno podaljševali, kolikor se je pač dalo. Tudi ta dan smo praznovali po svoje.

Napadli je tudi 9. septembra, dan popolne kapitulacije fašistične oblasti in vojske. Že na predvečer smo po dobrih zvezah zvedeli za to in zadonela je pesem "Kosec k so brusil...". A, a triumf našega narodnega ponosa je dosegel vršek na dan 10. in 11. septembra. Organizirano smo nastopili vsi ti tisoči in tisoči Slovencev, Hrvatov in Židov in proti večeru se je razlegla naša lepa slovenska pesem, da je odmevalo do Velebita. Nepozabni trenutki, morda najlepši v življenju marksistnega internirancina, dan, ki nam je prinesel toliko zaželeno svobodo. Solze veselja so zaigrale na licih nas vseh.

Naslednje dni smo kljub podvojeni straži pod vodstvom naše komande, ki se je formirala že pred kapitulacijo iz vrst naše intelligence in ostalih internirancev, zborovali in se pozdravljali z našim starim geslom "Smrt fašizmu - svoboda narodu!". Že isti dan se je osnovala armada "Rabova brigada", po številu 1600 moških, s svojimi komandirji, seveda brez orožja. Tega je bilo treba si šele priboriti na diplomatski način in s silo, ker okupatorska oblast na otoku in v taborišču še ni imela nobenih navodil za kapitulacijo. Tudi je bilo težko njim kapitulirati pred interniranci in jim izročiti orožje.

Morala med vojaki - stražarji je začela padati in smo nemoteno imeli veliko zborovanje na trgu lakote. Sledila je povorka iz taborišča do židovskega naselja, kjer smo se s slovenskimi zastavami v roki pozdravili z židovskimi prebivalci, med katerimi je bilo veliko intelligence, zdravniki, bolnišnične osebe. In tako je tudi s strani zdravstvene zaštite in sanitete bilo poskrbljeno, da je formacija brigade bila popolna.

Naše vodstvo je v sporazumu z novimi oblastmi OF v mestu aretiralo in privredno komandanta taborišča Clulija. Ko so Italijani videli, da je aretiranih njihov komandant in v naših rokah, je popustila vsa disciplina in brez večjega odpora so jih našli oddelki razoroževali, le karabinerji so se upirali, toda tudi oni so morali uvideti, da je vsak njihov odpor brez pomena.

Višek ponižanja za komandanta in ostale Italijane je bil, ko so naši borci sneli na komandi italijansko zastavo in dvignili našo slovensko zastavo, ki so jo imeli za ta namen pripravljeno. Iz tisoč grl je zadonelo "Naša lepa domovina" in borbene partizanske pesmi.

Delo mladine v Vidmu-Krškem

Z združitvijo občine Senovo z občino Vidmu-Krško se je na tem območju obnovila mladi mladinski komite za 39 mladinskih organizacij: 6 tovarniških aktivov, 12 vasi, 4 delavske, 6 šolskih. Vse je vključeno 1463 mladincev, izven organizacije pa jih je še 700.

Slavko Lipar

Zanimiva je ugotovitev, da je v občini zaposlenih približno 30 odstotkov mladine in da je veliko premalo zastopana v delavskih svetih in upravnih odborih, pa tudi v zadrugah svetih.

Mladina se močno zaveda pomena izobraževanja. Večerno politično šolo, ki jo je organiziral mladinski komite, je obiskovalo 40 mladincev, partijsko večerno politično šolo pa je obiskovalo 50 mladincev. Na razne časopise in revije jih je naročilo 420. Zanimivo so tudi marksistični krožki, ki jih mladina rada obiskuje. Končno ima mladina še druge možnosti.

si za izobraževanje. Preko delavske univerze je organizirala večerno srednjo ekonomsko šolo, srednjo tehnično šolo, osemletno ter tečaje za pridobivanje ustrezne kvalifikacije.

Lepe uspehe je mladina dosegla v kulturnoprosvetnem življenju. Nastudirala je več iger: Zupanovo Misko, Jezelnega dohtarja, Petelina, Mater, Učeta in še druge. S temi igrami je nastopala na domačih odrih in gostovala na tujih. Mladina je pripravila kulturne programe tudi za vse državne in druge praznike. Zlasti so bile zanimive oddaje "Pokazi kaj znaš".

Na zvezi delovni aktivnosti je sodelovalo 56 mladincev, s čimer je bila naša obveza izpolnjena. Okoli 400 mladincev pa je sodelovalo pri prostovoljnih delih v občini in je bilo opravljenih 10.794 delovnih ur. Tudi športna dejavnost je zelo razvita, zlasti rokometa, odbojke, nogomet, namizni tenis, plavanje in streljanje z zračno puško. Večkrat so organizirali tekmovalništva.

Da bi mladi spoznali domovino in njene lepote, so pridobili več

izletov. Nepozabni bodo ostali spomini iz Planice, Logarske doline, Pučje, Velenja, Maribora, Kurnovega Roga, Pohorja, Dolenjskih Toplic, Plitvičkih jezer itd. Delo mladine je videti vsepobudno: v tovarnah, v rudnikih, v kmetijah, v zadrugah, na posvetu, v organizacijah... Pri tem se nehoti spomniti gesla z naše letne mladinske konference: "Ponosno naprej, delovna mladina!" To geslo nas bo spremljalo zlasti v jubilejnih letih naše revolucije. Obiskali bomo grobove borcev in jih uredili, vključili bomo še vse neorganizirano mladino, poživili delo v mladinskih organizacijah in naredili vse, kar bo v naših močeh.

Slavko Lipar

Sinu, bratu, fantu ali možu, ki je v vrstah JLA, pripravite največje presenečenje, če mu naročite še danes DOLENJSKI LIST!

Sindikat zbližuje upravljavce

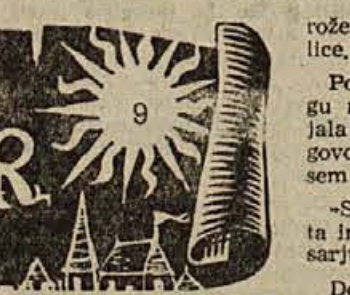
Na zadnjem občnem zboru sindikalne podružnice brežiške kmetijske zadruge so razpravljali o izboljšanju dela v sindikatu. Po združitvi kmetijskih zadrug z brežiško zadrugo bo v sindikatu kar 200 članov delavcev. Da bi bilo delo bolj uspešno in da bi se vodstvo čimbolj zbližalo s člani, bodo ustanovili sindikalne podobore v Brežicah, Cerkljah, Dobovi, Globokem in na Jesenicah. Podobore bodo vodili člani centralnega odbora pri sindikalni podružnici.

Med najvažnejšimi sklepi ob-

čnega zbora je boljša organizacija dela z mladino. Posebno skrb bodo posvetili delavskemu samoupravljanju, ki ga uveljavljajo v zadrugi. Ustanovili so že delavske svete in upravne odbore. Po volitvah bodo imenovali centralni delavski svet. Prebrali so tudi poročilo o zborih proizvajalcev, kar bodo odlej uvedli med poročila.

Na občnem zboru so ustanovili tudi strelsko družino. Razen strelcev bodo v okviru letošnjih proslav tekmovali tudi kegljači, šahisti in nogometaši.

ek

9.

"Pa boš vendar ležal v blatu, predikant sleparski!" je zavpil le-ta srdit.

Oba sta sekala nato s palicama proti sebi in odskakovala kakor petelina, boreča se med sabo. Pljuskala sta po luži, da so jima umazane kaplje oškropile črno obleko čez in čez. Na pomirje nista mislila niti trenutke in z bojem jima je rasel gnev do skrajne meje.

Končno se je pa vendar posrečilo kaplana, da je na nasprotnika svojega, ki je pričel poprej pešati, treščil z močnim udarcem po glavi.

"Ali si jo vendar izkupil, Bartel iz Kranja?" se je razveselil gospod Vrbčan. "Se-daj bova pa malo kosti štela!"

Predikant je brez zavesti obležal na mestu, kaplan Wurtzer pa mu je nekaj časa prav priklonil po hrbtu. Ko je z zadovoljnostjo odšel, ni se predikant več gani, kakor hlog je ležal v blatu. Dolgo potem, ko je bil zmaganec papist odšel, se je Knefelj prebudil. Vlekel se je k

bližnji vodi, molil psalm in tožil milemu bogu, kako ga sovražniki preganjajo. Umil si je obraz, počasi vstal in odlezel po stezi, počel slavo bogu in svetemu evangeliju, dasi ga je vse telo bolelo in koža jako čemela.

Tem veselejši je korakal dalje Vrbčan Wurtzer.

Dobil je marsikak udarec in bolela ga je marsikatera kost, ali na vse je pozabil in srečen zmage svoje je premeril stezo do vnožja svetovolnškega hriba s pravimi pomladanskimi čustvi. Na holmu je bila že zbrana množica, ki je čakala njegove maše.

"Ali je gospoda z Visokega že tukaj?" je vprašal kaplan cerkovnika. In ko mu je le-ta odgovoril, da še ne, sedel je na zid in dejal: "Počakajmo!"

Dolgo ni bilo treba čakati. Prikazala se je kmalu družba z Visokega. Grofica Suzana in njena družica sta sedeli na konjih. Spremljal ju je grajski pisar in nekaj obo-

roženih hlapcev, noseč na ramah dolge su-lice.

Po jasi se je pomikala ta tolpa po bregu navzgor. Grofica se je živo razgovarjala s Tolmajnarjem. Zivahno je izpregovorila: "Le vam na ljubo, gospod pisar, sem prišla v cerkev k papistom!"

"Samo vam na ljubo," je pritrjevala Agata in pri tem tako ljubko pogledala po pisarju, da je temu zrahljalo srce.

Dospeli so do njive, kjer se je pozno pro-so zibalo v polnem latju.

Povprašala je grofica: "Čigava je ta njiva?"

"Kaplana Wurtzerja," je odgovoril pisar. "Tistega, ki tepta spoznavalce svetega evangelija," je vzkliknila Agata.

"Ravno tistega!"

"Izpusti!" je nato Agata viknila hlapcu, ki ji je vodil konja po hribu navzgor. In izpodboda je konja ter z divjim skokom planila v proso. Za njo je jездila tudi grofica Suzana, in konjska kopita so mela proso in v tla teptala slamo in latje.

Kaplan Wurtzer pa je sedel na debeli pločici cerkvenega obzidja in smejal se je, da se mu je treslo telo, in z rokami je tleskal po tolstih stegnih.

"Ha, ha! Le menderajte! Saj ne gre meni za zrna! To je vse posarjevo na Visokem, in plačana je že najemščina. Le menderajte, zverine luteranske!"

ke hiše, ki so bile polne orožja.

Sovražnikova propaganda je takrat v svojem časopisju pisala, kako smo mi zažigali hiše po Suhi krajini. Toda Suha krajina je dobro vedela, kdo je upeljal njene domove.

Proti večeru, ko so avioni prenehali z bombardiranjem, smo ponovno napadli šolo. Sovražnik nas je vso noč obmetaval z ročnimi bombami. Mi smo se zato razporedili 100 do 150 metrov okoli šole in čakali, da belogardistom in Ita-

lijanom zmanjka ročnih bomb in da potem jurišamo na zidove in bunkerje okoli šole. Kaže, da so imeli veliko zalogo bomb, zato dalj časa nisimo mogli jurišati, ker bi sicer imeli večje izgube. V borbah v Ambrusu je imel sovražnik okoli 30 mrtvih in še več ranjenih.

Ko je general Gambara komandant 11. italijanskega korpusa v Sloveniji, dobil sporočilo o partizanskih akcijah v Suhi krajini, je takoj poslal vse razpoložljive sile na pomoč

obkoljenim posadkam. Prišli so iz Kočevja, Ribnice, Trebnjega, Zdenške vasi, Žužemberka in Novega mesta.

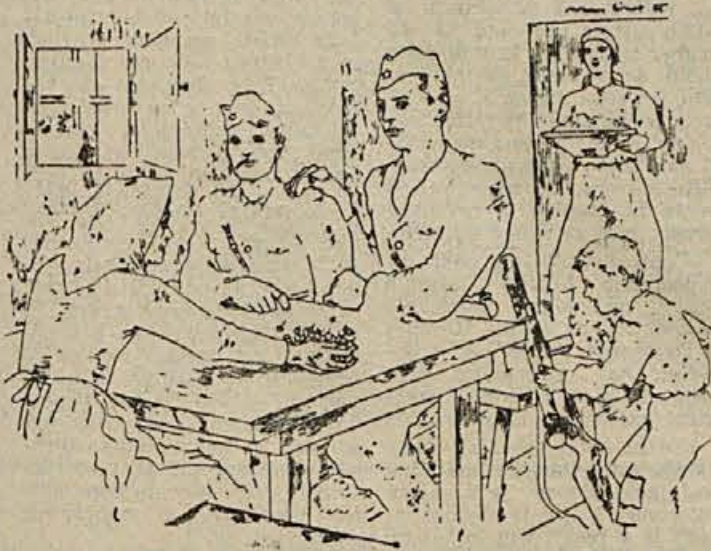
Mnogo močnejše sovražnikove enote so s tanki in avioni napadle Cankarjevo in Sercejevo brigado okoli Kočevja in Korinja. Zaradi premoči sovražnika sta se ti dve brigadi umaknili na nove položaje.

17. marca 1943 je sovražnik z več kot 1000 ljudmi in topovi začel prodirati od Korinja proti Ambrusu in okoli 12. ura mu je uspelo, da se je združil s posadko v Ambrusu. Z njimi se je naša brigada borila ves dan. Borbe so bile okoli Kamnega vrha, Sv. Petra, vzhodne strani Ambrusa, Višanskega hriba in okoli Primče vasi. V ogorčenih borbah smo sovražnika potisnili nazaj v Ambrus in Kal.

NOČNI NAPAD NA AMBRUS IN KAL

V noči od 17. na 18. marec so naša brigada, dva bataljona Cankarjeve brigade in en bataljon Sercejeve dobili nalogo, naj sovražnika napadejo in razbijejo njegove utrube. Tomšičeva brigada je napadla sovražnika na položajih z južne in vzhodne strani Ambrusa in vasi Kal, Sercejeva in Cankarjeva sta napadli iz smeri Kamnega vrha in Sv. Petra. Ostale enote so bile v zaščiti in v rezervi.

(Nadalj. prihodnjik)

NIKO PIRNAT: Partizana in slovenska družina

Partizanski humor

Skojčev živko in teorija

Mladina Živko Milica so sprejeli v SKOJ. Saj je naj-

boljši borec v tretji četi Tretje sandžaške brigade, so rekli. Živko je bil vesel, le teoretiški sestanki mu niso šli posebno v račun. Brž ko je zvedel, da bo sestanek, se je pripravljal za dežurstvo, patrolo in podobne naloge.

"Ti, Živko," mu je rekel sekretar aktivna Milo Djukić, "se nekako izogiba sestankom. Ne veš, kako je markizem važen za našo borbo!"

"Bogme, ne vem, po pravici povedano. Ali da je ta mrtili Marx zame težji kot sto živih vojakov, to pa dobro vem!"

Levo krilo

Legendarni črnogorski heroj Sava Kovačević je bil zelo visok in močan. Imel je gro-movit glas, ki je preglasil celo regljanje mitraljezov. Po tem je bil znan ne samo med svojimi borci, temveč je bil strah in trepet Italijanov.

Gre nekdo Sava skozi gozd, ko nenadoma naleti na kolono več sto Italijanov. Položaj je bil brezizhoden. Toda Sava se je odločil za trik. S strahotnim glasom je začel vpiti povelja:

"Desno krilo zavij! Levo krilo napreji!"

Italijani, ki so Savo poznali, so se zmedli, nato pa se spustili v beg. Tedaj pa je iz nekega grma stopila stara ženica:

"Sinko Sava, saj nimaš nikogar, razen če hočeš, da ti bom levo krilo jaz!"

Šesta puška

Ob koncu leta 1942 se je blizu Jajca udalo partizanom brez borbe okrog sto domobrancev. Se vedno oboje domobranci so prihajali na neko jaso in postavljali puške

na kup. Preden so izročili orožje, je komisar vsakega vprašal, ali hoče ostati v partizanih ali hoče iti domov. Nekateri so se odločili za partizane, drugi bi raje šli domov. Eden domobranec je stal ob strani in kar naprej prelagal puško iz roke v roko. Ko so že vsi oddali orožje, je komisar vprašal domobrancia, ki je stal ob strani:

"Kaj pa ti, prijatelj?"

Domobranec se je zdržnil, nato pa rekel kot bi ustrelil:

"Pet pušk sem že izročil, s šesto pa ostanem tudi jaz!"

ZDRAVI BOLNIM - TELEVIZORI

Do torka popoldne smo dobili za televizijski sprejemnik, namenjen bolnikom na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, naslednje nove prispevke:

Osnovna organizacija RK Sentjanž - 1.000 din; pionirski osnovne šole Buševa vas, p. Cerklje - 600 din; Marija Goleš, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 1 - 500 din; Delovni kolektiv IEV, Semč - 13.400 din; neimenovani iz Trebnjega - 1.000 din; neimenovani s Podboršta - 500 din; Leopold Krive, Ponikve - 500 din; Vebie Jože in Cvetla s Ponikve - 1.000 din; Lado Kukemberger s Ponikve - 500 din; Stanko Sever s Ponikve - 300 din; Kovač Jože in Vera s Ponikve - 1.000 din; Alojz Medved s Ponikve - 500 din; Marija Kastelic s Ponikve - 300 din; Jože Kante iz Nemške vasi - 200 din; Darinka Japelj iz Nemške vasi - 500 din; Anica Skube iz Nemške vasi - 300 din; pionirski osnovne šole v Dobruhi - 6.500 din; Anton Koželj, Metlika, Vinogradniška cesta 23 - 500 din; Viktor Germovšek, gostilna Trebnje - 1.500 din; računovodstvo podjetja "Železnina", Novo mesto - 2.000 din; Trgovsko podjetje "Gradišče", Trebnje - 3.000 din; Pionirski odred "Mihe Počrvina", Birča vas - 5.780 din; kolektiv tovarne Novotek - obrat II, Metlika - 23.100 din.

SKUPAJ SE JE NABRALO do 21. marca 159.823 din. Prispevke pošiljajte na naš tekoči račun: 606-70/3-24 pri Komunalni banki v Novem mestu. Pri vseh prispevkih pripišite namen nakazila: ZA TELEVIZOR BOLNIKOM TBC!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Srečanja z ljudmi in kulturno dejavnostjo

(Nadaljevanje)

Pa se je res težko oolotiti...

Kaj bi napisali o dejavnosti pionirskih »Odredu Sava Kladnika« v Sevnici. Ker bo letošnji Sevnici revija pionirskih in mladinskih gledališč, nas je zanimalo, če se tudi oni pripravljajo na revijo. Igralska tradicija je pri njih zelo močna. Sneguljčica, Pepelko, Jurčica, Triglavsko bajko, Desetnico, Siroto Jerico, Zvezdico zaspanko, Najlepšo rožo in še druge so že

Matko Matjan, predsednik okrajnega dramskega sveta

igrali. Tovariši iz Svobode jih hvalijo; sodelujejo namreč tudi na vseh proslavah in prireditvah Svobode. In še to so nam povedali, da prebivalstvo sprejema mladinske prireditve z zanimanjem in zadovoljstvom. Posebno razveseljuje to, da prireditve sami vodijo in se ob delu režiserjev pripravljajo na kasnejše samostojno delo v dramskih sekcijah. Na reviji bodo prikazali »Maečko in pastorko«. V okviru programa Jugoslovanskih pionirskih iger pa bodo nastupili »Lepoto in zver«.

Prišel nam je v roke njihov »Letošnji plan dela«. Malo smo poskili vanj in si izpisali le nekaj točk:

- gostovanje z obema igrarima pri sosednjih odredih v občini;
- nastopi s krajšimi prizorički na šolskih proslavah državnih in pionirskih praznikov;
- sodelovanje z dramsko skupino Svobode pri njenih prireditvah;
- recitacijski nastopi in literarna večer, kjer bodo brali svoja dela;
- v odrednem glasilu bom objavili kratke prizorčke, ki jih bomo sami napisali;
- vsak teden bomo študirali »Kako igrati in režirati«.

Pa naj kdo reče, da niso vsestranski! To, kar smo našli, ni seveda le del, saj tudi prepevajo, imajo skupno marionetnih in ročnih lutk in, kar je glavno, čeprav naplenu nazadnje — pridno se uče. O vsem tem pa kdaj drugič.

Tovarišica, imate Bevka?

Prijazno je Anica Mikec, knjižničarka trebanjske knjižnice, odgovarjala na vprašanja mladih bralcev. Anica je zapo-

si ena v tovarni Novotek v Novem mestu. Ni poklicna knjižničarka niti še ni bila na knjižničarskem tečaju. Ljubezno do knjig jo je kot toliko naših skromnih knjižničarjev uvrstila med tiste kulturnoprosvetne delavce, ki zbirajo okoli sebe velik krog ljudi. In tako je tudi v Trebnjem. 542 izposojevalcev si je v letošnji sezoni izposodilo že 2153 knjig. Knjižnica je namreč v majhni sobi Doma ljudske prosvete in ima prost dostop do knjig. Citalnice ni, tudi ni toliko prostora, da bi bralec posedel in prelistal po knjigi, predno jo vzame. V knjižnici je 1835 knjig. Povprečni letni prirastek 90 knjig. Malo. O nabavi novih knjig odloča nabavni svet knjižnice. Pri manjkajočih revij, po katerih bralci vse bolj sprašujejo. Za nabavo ni denarja. Občinski ljudski odbor knjižnico podpira, drug nima. Letna dotacija: 100.000 dinarjev.

Ali bo letošnja trebanjska knjižnica prosvetnega društva »Josip Jurčič« dobila status občinske knjižnice s primerno redno dotacijo? Ali bo dobila kulturne prostore? Škoda, da o tem ne morejo odločiti ne knjižničarka ne občinski knjižničar. Sicer pa: zagotovili so!

Kako iz nič nastane klub

Spomladi 1960 se je sestal žembarški svet Svobod. Dnevni red: ustanovitev kluba. Na mah je vse prevzelo navdušenje za »novo obliko dela«. Sprejeli so sklep. Klub v Žužemberku. To zveni zelo moderno. »Skoraj predznanje, je morda kdo šepnil sam pri sebi. Naglas tega ni nihče izrekel, ker se je bal, da bi mu drugi pritrdili: »Res, ne morete! Prostor, oprema, program. Ničesar ni bilo. Pa je nekdo predlagal, naj klub vodi

Srečko, ker ima največ smisla za to. Kar oddahnilo so se, ko so imeli vsaj nekaj otpljivega. Se so sejali in ko so se razšli, so že vedeli, da bodo klub imeli. Drugo jutro so pritisnili na ključke. Na občini (takrat je bila še v Žužemberku), pri predsedniku SZDL in v kmetijski zadruzi.

Začeli so v majhnem prostoru s štirimi mizicami in šahovskimi večeri. Avgusta jim je SZDL kupila televizor. Obiskovalcev je bilo čedalje več. Prostor je postal tesen. V novembru so se preselili v večje. Danes je v žembarškem klubu prijetno: televizor, radio, prijetne garniture miz in stolov, knjižne vitrine in v njih preko tisoč knjig, na stenah slike, zavesa na oknih. Klub je odprt redno 4-krat na teden. Obiskani je dobro. Le program bodo morali še izpopolniti. O tem že razmišljajo. Tako izgleda, če se besede razumevanja odločujočih činitelev spremene v dejanja.

Namen je dosežen

Na zaključku letošnje sezone dramskih prireditev bosta dve reviji Priprave na terenu se bližajo koncu. Se dober mesec nas loči od večera, ko se bo predstavila prva skupina. Naš obisk pri predsedniku okrajnega dramskega sveta Matku Matjanu je bil kratek. Na okrajnem svetu so povedali, da so njegove izkušnje, ideje in iznajdljivosti v veliki meri pripomogle uresničiti program dramske dejavnosti. Predsednik Matjan je dolgoletni kulturnoprosvetni delavec. 35 let nazaj — tja v študentska leta — se gajo začel njegovega udejstvovanja. Odlikuje ga velika organizacijska sposobnost. Začel je kot igralec, zatem režiser in kulturni aktivist. Dolga je vrsta iger, ki jih je režiral. Skozi

bogato prakso in seminarje se je strokovno izpopolnjeval. Ko je leta 1957 prišel v Videm-Krško, se je takoj vključil v delo. Režiral je pripravljale proslave, organiziral in vodil režiserske posvete in tečaje. Ze drugo leto je predsednik dramskega sveta. Njegovi nasveti, ki jih je vedno pripravljen dati, so koristili že vrsti mlajših režiserjev in igralcev. Kmalu po prihodu v Krško je bil tudi izvoljen za predsednika občinskega sveta Svobod in PD, kar je še danes.

Skopi podatki o človeku, ki ni nikoli skoparil s svojimi silami, ko je šlo za rast množične kulture. Se te smo morali dobiti večino drugje. To sicer ni bilo težko. Dobrega delavca in uspešno delo vsakdo pozna. Zanj potrjuje to še srebrno odlikovanje »Svobode«, s katerim ga je nagradila Zveza SPD Slovenije. Namen dramskih revij je tovariš Matjan označil z besedami: »V priprave za revije smo skušali zajeti čimveč igralških skupin, kar se nam je v glavnem posrečilo. Pomen revije ni v nastopih v Sevnici in v Vidmu-Krškem, ampak v obsegu nastopov, ki so bili pred revijami v vseh krajih našega okraja. Vsak režiser in igralec je storil, kar je največ mogel, za dober uspeh.«

Zapiski pred rojstvom

6 ur na teden se pripravljajo na svoje rojstvo novoustanovljeni 40-članski mešani pevski zbor Svobode »Dušan Jereb« v Novem mestu. Rojstni dan — javni nastop — še ni določen. Ko pa jih slišimo na vajah, vemo, da ni več daleč. Nič ni torej napak, če o njih spregovorimo, še preden so se predstavili publiki. Saj se delajo in to je celo važnejše kot nastop sam. Program glasbenega izobraževanja se

uresničuje. Proti koncu lanskega leta so se zbrali. Sami mladi ljudje. Vsa kod njih je že prepeval, nekateri celo po notah. V zbor jih je združilo veliko veselje do glasbenega izpopolnjevanja. Od prvega dne vedo, da je študij zahteven in da so nastopi šele druga točka programa. Disciplin glede prihajanja na vaje in pri delu je na višku. Pustanja ni. Vsak tork moška pevka vaja, ob sredo ženska pevka vaja in nato v četrtek ves zbor. Tako teden za tednom. V razgovoru nam je iniciator in vodja zbora Ernest Jazbec našel nekaj skladb, ki jih študirajo S. Mihelič: Pesem mladinskih delovnih brigad; C. Pregelj: Balada; A. Srebrnjak: Pesem; B. Donatti: Gagliarda-madrigal in druge. Zahtevala dela, ki terjajo največjo prizadevnost vsakega posameznika.

Poleg isto strokovnega dela obsega program še estetsko glasbeno vzgojo in širše poznavanje glasbenega ustvarjanja. Zbor raste na novih zasnovah in pojmovanju glasbene dejavnosti. Zato lahko verjamemo, da bo uspel, se širil in postal eden najkvalitetnejših vokalnih zborov Dolenjske.

(Dalje prihodnjik)

France Slana: Poho

Levstikove nagrade za 1960

Literarna žirija, ki so jo sestavljali knjižničarka Mila Klopčič in Mitja Mejak, profesor dr. Helena Stupanova kot član založniškega sveta in Zorka Peršič kot član založniške redakcije, je soglasno predlagala za prvo nagrado Branka Jurca zbirko črtic »Okoli in okoli«.

Črtice zajemajo snov iz sodobnega otroškega sveta, pričajo o dobrem poznavanju ambienta otroškega življenja in nepristransko izpovedujejo etično poanto. Pisateljica je znala srečno preplesti realni in fantastični svet, tako da se je približala sodobnemu tipu pravljic. Stil je svež in domisel.

Za drugo nagrado je žirija soglasno predlagala zbirko humorističnih črtic »Mimo dnevnega hriba« Humoreske iz sodobnega dialekta življenja nadaljujejo najboljša tradicija sicer piše slovenske humoristične proze. Napisane so z resnim pisateljevim prizadevanjem, zato je podoba skladna življenju in nepristransko izpovedujejo etično poanto. Pisateljica je znala srečno preplesti realni in fantastični svet, tako da se je približala sodobnemu tipu pravljic. Stil je svež in domisel.

Likovna žirija za podelitev Levstikovih nagrad za izvirne ilustracije, ki so jo sestavljali prof. dr. Marija Kmetova, akademska slikarka Drago Vidmar in France Mihelič kot član založniškega sveta in Ivan Potrč kot član založniške redakcije, je predlagala za nagrado naslednji kandidat: Marko Stupica za ilustracijo C. Colodilevega »Ostrika« in Ančka Gosnik-Godec za ilustracijo treh knjig: Ele Peroci »Pitčke so odletele«, Andrej Martić »Deček in rože« in Charles Perraulta »Vilma«.

Marketa Stupica je izoblikovala za znano in že pogosto ilustrirano italijansko pravljico o »Ostriku« izvirne ilustracije, ki z mnogimi majhnimi in nevsiljivimi prizori ali posameznimi predmeti dopolnjuje besedilo. Ilustracije same so poudarjale pravilnosti značaj zgorde in v svojo šegavo noto nekoliko zabrisujejo večih močno didaktično besedilo. Risbe in barvne silnice so skrbno izbrane, raznolike in dokazujejo tenak postih za svet otroka, ki mu je »Ostrik« namenjen. Oblikovno enotne in prečiščene dosežejo ilustracije v barvnih silnicah svoj višek. Estetski vtis celote pa podpira še lepa oprema knjige.

Ančka Gosnik-Godec je pokazala v svojih ilustracijah veliko poznavanje otroške fantastike, ki ji nudi bogato snov v nadaljevanje pripovedi. Njene ilustracije podpirajo čustveno toplino zgodbe, tako da otroka ganeta obema tekst in podoba. Ilustratorino ustvarjalno domišljijo dokazujejo mnogi grafično lepo podani prizori. Vedno bolj izdelani likovni prijem, z barvnimi podpiri pravilnosti in zelo skrbna izdelava dajejo vsem trem knjigam še večjo vrednost. Variacije na temo »drevesa« in skupinski prizori so samostojne likovne stvaritve, ki pripovedovano snov prav uspešno razširjajo.

Žirija za poljudno-znanstveno književnost: dr. Svetozar Hrešč, dr. Milko Kos, dr. inf. France Avčin kot član založniškega sveta in Ciril Trček kot član založbine

redakcije, je predlagala za nagradivni deli dr. Franceta Krizančiča »Križem po matematiki in Elektroniki aritmetični računalniki«.

Avtor obeh knjig je na izredno poljuden način predstavil bralecem zahtevno področje, vendar tako, da to ni šlo na škodo matematične strogosti in eksaktnosti. Tenek

postih za živo slovensko besedo mu je pomagal, da je težko in doslej pri nas publicistično skromno obdelano področje znal prikazati poljudno in razumljivo. Posebno priznanje zasluži knjiga »Križem po matematiki«, ki ji dajeta vrednost široka kulturna razgledanost in strokovno znanje.

Vesti iz Loke pri Zidanem mostu

Pred nedavnimi je bila v Loku pri Zidanem mostu seja upravnega in nadzornega odbora PD »Primož Trubar«, na katero so bili povabljeni zastopniki množičnih organizacij in šole.

Predsednik društva tov. Bogovič je v poročilu nazkajal nove poti kulturnega udejstvovanja. Ne bomo več skrbeli le za igre, vokalne in instrumentalne koncerte, kot je bilo do sedaj v navadi, pač pa bomo skušali v prihodnje prirediti tudi zabavne, recitacijske in podobne večere ter likovne razstave.

Tov. Molan je dal še nekaj smernic za pripravo na dramske in pevške revije, ki bodo maja v Krškem, Crnomlju in Novem mestu.

V začetku marca je PD Primož Trubar uprizarilo Novčarovo dramo »Veleja«. Dvorana je bila pri obeh predstavah zasedena. Razen starih igralcev je nastopilo precej novih, predvsem mladincev, ki pa so se v posameznih vlogah dobro izkazali in želi priznanje občinstva. Vsi so dobro igrali, tako da ni

mogoče reči, kdo je bil najpri Zidanem mostu. Vse igralce kakor tudi režiserju Milinarju čestitamo. Na željo gledalcev bodo igro ponovili in morda tudi gostovali z njo v sosednjih krajih.

S. S.

Robinzoni in dekleti

so prijetno razvedrili v »Sobotno zvečer Sevnice« v domu TVD Partizan. Gostovanje celjskega gledališča je že od nekdaj začelena prireditev v Sevnici in tako so ljudje v soboto zvečer do radnega kulta napelili dvorano. Kljub nekaj višji ustopnosti pa so ljudje menja, da naj bi bile take kvalitetne prireditve pogostejše. To je dokaz, da bi lahko domača Svoboda pogostejše organizirala take večere.

Še več takih prireditev

Prejšnji teden so bili Krmeljčani in Boštanjčani prijetno presenečeni. V Boštanju je v okviru delavske univerze predaval tovariš Tavčar in prikazal vrsto lepih slik s potovanja po Skandinaviji. V Krmelju pa je predaval o minuli svetovni razstavi v Bruslju. Obratkar sta bili dvorani polni, prebivalci pa nad izvajanje navdušeni.

Iz Sveta Svobod in prosvetnih društev v Sevnici

Na zadnji seji sveta prejšnji teden so se člani temeljito pogovorili o pripravah za pevsko in dramsko revijo. Pevska revija (nastop najboljših zborov) bo še v aprilu, dramske sekcije pa se bodo pomerile v maju. Oboje terja seveda veliko pripravo in dela. V svetovetih je prišlo do nekaterih sprememb, da bi delo teklo še bolj in da bi posamezne članke razbremenili z vključitvijo novih.

Marija Kmetova

marljiva prevajalka Največ njenih prevodov je izšlo pri Mladinski knjižnici, za njen najboljši prevod štejejo Čajko. Ob nedavni sedemdesletnici je dobila šestdesetletnik slovenskih književnikov in nagrado Sveta za prosveto LRS.

Prav pa je, če se spomni marljive književnice in dolgoletne sodelavke revije »Mladika« tudi naš Dolenjski list. Sedemdesletnica je značilen mejnik v človeškem življenju. Ne bi bilo napak, če bi prikazala Dolenjska založba nekaj njenih črtic v samostojni knjigi z izčrpnim prikazom, kako se je ta naša pogumna rojalka prebivala skozi šole v tedanjem nemškem šovinističnem ozračju Maribora in pozneje kot učiteljica na tržaški šentjakovski cirilmetodovski šoli. Njeni rojaki naj bi spoznali njeno pot po trdi zemlji in vzpon do visokega priznanja ob njenem letošnjem jubileju.

Dolenjski rojaki in pisateljici Mariji Kmetovi ob njenem življenjskem prazniku iskrene čestitke.

Jože Tupančič

Živahne razprave

V sevniskem klubu so se 18. marca zbrali člani okrajnega klubskega sveta. Na redno sejo. Udeležili so se je tudi predsednik republiškega sveta Niko Lukež, član občinskega sveta in zastopnik klubov iz sevniske občine. Po uvodnem poročilu predsednika okrajnega sveta Toneta Pieterskega so razčisti dosegli in težave obstoječih klubov v našem okraju. Po udarili so potrebo po skupnih naporih vseh zainteresiranih organizacij in društev za krepitev in programsko usmerjanje klubov, ki so se povedali koristni in potrebni. V začetku druge polovice leta bodo sklicali širše okrajno posvetovanje o problematiki klubov.

Prosvetna društva niso več servis za proslave. V prvi polovici marca so imela vsa prosvetna društva v sevniskih občini delovne konferenice, na katerih so sodelovali tudi člani predsedstva občinskega sveta. Razprave so osvetile predvsem pomanjkljivosti v delu društev in iskale konkretnih rešitev za njih odpravo in za izboljšanje dela. Tem delovnim posvetom je sledila v petek, 17. marca, plenarna seja občinskega sveta SPD pod predsedstvom Jožeta Bogoviča, na kateri je bil poleg zastopnikov vseh prosvetnih društev na-

zvoč tudi predsednik okrajnega sveta SPD Janez Garihar. Temeljito in odprto obratun s slabostmi bo še bolj okreplil celotni organizem Svobod in PD v sevniskih občini. Ugovorili so, da se priprave za občinske revije in za sodelovanje na okrajnih revijah bližajo koncu in so dosežki razveseljujoči. Na seji so sprejeli tudi poslovnik sveta.

Na konferenci predsednikov občinskih svetov Svobod in prosvetnih društev, ki je bila v soboto, 18. marca, v Novem mestu, so predlagali, kako se izvršujejo sklepi januarskega posvetovanja v Vid-

mu-Krškem. V vseh občinah so takoj po omenjenem posvetovanju resno pristopili k delu. Težave se obetajo le pri finančnih sredstvih, ki bodo letos še manjša, kot so bila lani, v posameznih občinah pa jih sploh ni. Nekateri sveti SPD bodo morali delno ali pa v celoti odstopiti od sprejetih programov dela, ker nimajo najnujnejših sredstev. Če se odnosi do kulturnoprosvetne dejavnosti Svobod in prosvetnih društev ne bodo spremenili, bo nastala škoda, ki je morda ne bo mogoče popraviti. In kaj bo potem? Premisliti je treba pravočasno.

Nedelja v Zabukovju

Prosvetno društvo Bohor v Zabukovju, ki je bilo včasih sila delavna, je popustilo v delu. Glavni vzrok temu je odhajanje mladine v industrijska središča, ker upa, da si bo s stalnim rednim zaslužkom udobneje uredila življenje, kot ga ima v hribovskih zaselkih.

Toda na njihova mesta že stopajo pionirji. To so dokazali v nedeljo, 12. marca, ko smo proslavljali dan žena. Za ta praznik so pripravili primeren program in ga odlično izvedli. Udeležba na proslavi je bila presenetljiva, menda ni ostala doma niti ena žena ali mati. Navzoče so razveselili pionirji z lepimi prizorički, deklamacijami in pet-

jem. Po končani proslavi pa so povabili žene in mamice v lepo okrašeno učilnico in jim ponudili okusno malico. Prispevke za pogostitev so zbrali pionirji sami. Vse žene so bile zelo presenečene nad veliko pozornostjo pionirjev. Ob odhodu so obljubile, da se bodo tudi drugič zelo rade odzvale, če jih bodo le še povabili.

A. K.

Pesnik o knjigi

Kdo si, bralec, ki boš bral moje pesmi čez sto let?

Ne morem ti poslati ne ene rože od tega bogastva pomladi, ne enega pramena zlata iz oblakov tam gor!

Odpi svoje duri in pogled na okoli. Iz svojega cvetočega vrta naberi duhčete spomine na rože, ovenile pred sto leti.

V radosti svojega srca žuti živo radost, ki je pela nekdo po mladno jutro in pošiljala vesel glas preko stoletja.

RABINDRANATH TAGORE,
indijski pesnik

70 LET PISateljice Marije Kmetove

Po rodu je iz Sentilovrenca ob Temenici na Dolenjskem. Sodelovala je v mnogih revijah, v samostojnih knjigah je izšlo šest njenih del, prevedla pa je tudi 20 knjig.

»Često se Vam zahvaljujem za lepilo in pozornost ob žalostni starostni obletnici«, je dejala, in dodala: »Let navzlic vsem vitaminskim opombam ni moči utajiti...«

Slovenska pisateljica Marija Kmetova — literarna kritika sodi o njenih delih, da so med najboljšimi, kar so jih napisale »slovenske pisateljice« — domuje zdaj, v jeseni svojega življenja, v Ljubljani na Prulah — v družini univ. prof. dr. Strojnika.

»Tudi jaz sem dolenjski patriot, vprav močno navdušena za Dolenjsko,« je še dodala.

Rodila se je v družini kentlovrenskega učitelja. Tudi njen ded je bil učitelj stare šole — šolmaister in organizist. Kmetovi so prava učiteljska družina, njen brat je postal učitelj in dve sestri tudi.

»Solo v Sentilovrencu je pomagal graditi moj stric, moj oče Vinko pa je bil v njej pr-

vi učitelj,« je grebla po spominih iz mladih let.

Ko je bila stara štiri leta, ji je umrl oče. Družina osmih otrok je ostala brez rednika.

Zato so vzeli Marijo sorodniki, jo vzgajali in izučili za učiteljico. Maturirala je leta 1910, pozneje — leta 1916 — se je usposobila še za meščansko šolsko učiteljico za jezikovno skupino. — Izpite je opravila zlahka, saj je bil na ljubljanskem učiteljskem njen profesor slovensčine in nemškega jezika pisatelj Anton Funtek.

»Ze na učiteljsku v Ljubljani smo bile literarno navdušene. Sama sem izdajala dva šolska dijaška lista.«

»Naša šolska klop se je imenovala »Hypermoderna cankarjeva klop« in sem sedela v njej s šolskimi: poznejejo pisanistko Dano Kobler — Gollevo, sedanjjo vodovo pesnika Otona Zupančiča, ali Kesslerjevo pa z Mino Novakovo — ženo akademika geografa dr. Antona Melika. Navduševali smo se za filozofijo, brali Cankarja, Nietzscheja, Wildeja, Ibsena, Dostojevskaja in dr.

Učiteljčevati sem začela v Tr-

Levstikovi aforizmi

Kar ves narod govori, ni rado laž.

Mladi ljudje radi zančujejo starega človeka. Ne pomislijo, da stara kost je modrost.

Lepoznanstvo je vedno bilo in bo začetek in podlaga narodnemu in jezikovnemu izobraževanju.

Mladina draga! Pomni si to slovenski jezik ni za to na svetu, da bi ga ti za uho bila. Vemo, da se stoprav učiš, in da zatorej dovršenega dela še ne moremo iskati pri tebi; a tudi to vemo, da bi se bilo učiti in truditi vse drugače, nego se tebi hoče. Najhuje de kjer resno, vse je sama človeku to, ker ni videti ni-igrača. Zatorej te prosimo, da se resneje učš, dokle si še mladina, a kadar sebe naučiš, potlej skušaj druge učiti. Kajti ako slepec slepca vodi, oba v jamo padeta, in kdor se v mladosti ne lika in ne gladi, ostane robat do starosti.

Slovensko slovstvo mora biti ven in ven, kar je največ mogoče, narodno; dvigati se mora iz naroda in zopet setati v narod, kakor vodometov curek pada nazaj, odkoder vstaja, kakor masti drevo z listjem tisto zemljo, iz katere je poglalo.

Na mladino je uprto naše upanje; toda mladina mora premisliti, da se potem nikoli več ne povrne mnogo prilik zornih let, v katerih je treba sejati, da se žito v klasje vreteni v moški dob, in kateri ni uka, temveč tudi v delo; mladina mora premisliti, da nima samo ona pravice do svojih

TISK V METLIŠKI OBČINI

Komisija za tisk in propagando pri občinskem odboru SZDL v Metliki je pred kratkim obravnavala na seji vlogi in pomen tiska. Ob tej priložnosti so se pogovorili tudi o razširjenosti tiska v občini. Statistika kaže, da je na prvem mestu Kmečki glas z 913 naročniki, na drugem Dolenjski list s 688 naročniki (zdaj jih je že čez 700), na tretjem Delo z nekaj več kot 200 naročniki. Ostali časopisi in revije imajo znatno manj bralcev. Tudi pionirski listi imajo veliko naročnikov. Vsako gospodinjstvo in v občini jih je čez 1600, prejema najmanj dva časopisa, saj je vseh naročnikov okoli 4000.

Komisija je razpravljala tudi o razširjenosti knjig Prešernove družbe in Kmečke knjige. Pred leti je bilo na knjižnice

zbirke Prešernove družbe naročenih malo naročnikov, že lansko leto pa se je število dvignilo na 324; predvsem po zaslugi marljivih poverjenikov. Kmečka knjiga ima 139 naročnikov.

Komisija bo vsakih šest mesecev napravila anketo o stanju tiska v občini.

Jad

Tasa Ruzmarin: Vinjeta

Ljudska knjižnica v Trebnjem je dobro obiskana, posebno mladih bralcev je vedno dovolj

OBISKALI SMO DOBRNIČ V TEM TEDNU VAS ZAIMA

Na zadnji redni seji krajevnega odbora v Dobrniču, ki je bila letos v drugi polovici januarja, je ponovno prišlo do izražanja vprašanja o ureditvi dobričanske pokopališča in krajevnih cest. Skupaj s člani krajevnih odborov iz Svetinje in Knežje vasi, ki so tej seji prisostvovali, so sprejeli več pomembnih sklepov. Krajevni odbor v Dobrniču, ki upravlja pokopališče, je namreč predlagal, naj bi s pokopališčnimi dohodki pokopališče urejevali vse leto, razen tega pa bi bilo treba preurediti trdnjavino in imeti stalno na zalogi vsaj dve kresti. Da sklepi ne bi ostali samo na papirju, so izvolili odbor treh članov, ki bo skrbel, da bodo res začeli postopoma urejevati pokopališki prostor.

Na seji so razpravljali tudi o občinskih in krajevnih cestah. Zbori volivcev so že lani poudarili, da je nujno popraviti resne slabosti poti. Kaže, da bodo tudi to vprašanje kmalu rešili. Člani krajevnih odborov so se strinjali, da kupijo s sredstvi iz cestnega sklada (teh je okrog 100 tisoč dinarjev) drobnice, ki ga bodo uporabljali na področju vseh treh krajevnih odborov.

Nadalje je bilo več govora o pomoči socialno šibkim osebam. Bilo je nekaj primerov, ko je šlo za podporo starejšim, ki so res potrebovali pomoč. Nekaterim so pomoč tudi povečali.

Članstvo SZDL se postopno veča. Za na občinski konferen-cio v Trebnjem je bilo poudarjeno, da je precej krajev, v katerih ni niti 50 odstotkov volivcev članov Socialistične zveze. Vzrok za tako nizko število je v tem, ker je bil ljudem vse premalo prikazan pomen, zlasti pa namen te organizacije. Novi način pridobivanja članov s preprečevanjem — pa je že prinesel prve uspehe, zlasti v vaseh, kjer je bilo članov SZDL glede na število volivcev res majhno. Tako se je v Dobrvi (tam je bila le dobra četrtina volivcev članov SZDL) vključilo v Socialistično zvezo kar 13 novih članov. Tudi v ostalih vaseh pričakujejo, da se bo vključilo še več volivcev.

Novice iz Metlike

Olepšava mesta, Metlika je v zadnjih letih precej spremenila podoba; tako je bil izredno lepo urejen Trg svobode, kjer je tudi spomenik belokranjskega partizana. Lani je bila skozí mesto speljana asfaltna cesta, niso pa še urejeni pločniki in dovozi. Zdaj so začeli urejevati več parkov, ki bodo še bolj spremenili podobo mesta. V parku na Dragah mislijo postaviti spomenik.

Šolske občne zbornice so imeli pred nedavnim v vseh področjih. Posebno živahno so bile razprave v »BETI« in »NOVOTEKSU«. V »BETI« se srečujejo z različnimi težavami, kar se precej delavci vozi od določ. Pogovorili so se tudi o ureditvi dvorane, v kateri bo televizor, knjižnica in šah.

V »NOVOTEKSU« so razpravljali največ o osamosvojitvi obrata II v Metliki, kajti do sedaj delavski svet in neposredni proizvajalci niso mogli uveljavljati načel delavskega samoupravljanja. Gospodarski razvoj je prehitel družbenega. Stanje se bo v kratkem popravilo.

Na plenumu Občinskega komiteja ZKS so razpravljali o volitvah v osnovnih organizacijah.

Obiščite blagovnico
TROMOSTOVJE
v LJUBLJANI, Wolfova 1
Velika izbira vseh vrst tekstilnega blaga in modne konfekcije

Novomeška kronika

Minulo nedeljo se je toplo pomladansko vreme nemudoma sprejelo v burjo in sneg, ki je pobil je zelena travnata poboja in sive hla. Voz zimo niso padale tako debele snežinke kot v nedeljo popoldne, saj so bile velike za otroško dlan. Ker je bila zemlja zaradi velikega števila sončnih dni še točno suha, je tokrat sneg koristil.

Mestno gledališče iz Ljubljane je v ponedeljek, 29. marca, gostovalo v našem mestu in apriziralo v DLP Saritovo dramo v petih dejanjih »Zaprta v Altona« v režiji Jožeta Gabeta. Ljubljanski igrači so pripravili Novomeščanom spet lep večer.

V terek je v zgodnjih jutranjih urah spet pripeljal na Glavni trg tovornjak z 11 »nikotni«. Kot vedno, se je tudi tokrat zbral precej radovednejših. Občudovali so spretnega šoferja, ki je spravil avtomobile na tla iz »prvega nadstropja«.

Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost del v našem mestu je skupno v Društvom knjižnovodji pretekli teden organiziral

ba oprema. Samo ena učilnica je primerno opremljena, v drugi bi morali menjati pohištvo, tretja je prazna. Tudi učil primanjkuje. Z osmimi tisočaki (toliko predvideva preračun za nabavo učil) se res ne dajo baviti vsi pripomočki.

Na šoli so učenci ustanovili dramski, risarski, recitatorski in vrtnarski krožek. Kljub temu da so nekateri učenci iz oddeljenih krajev (do Dobriča prehodijo 6 km in še več), so vendar zelo delavni in nastopajo na vseh proslavah. V prostem času urejajo šolske prostore. Sami so si uredili igrišče. Njihova posebna naloga je, da urejajo grobove padlih borcev.

Pionirji so se začeli delati na svojem zemljišču. Pionirski šolski zadrugi je KZ v Dobrniču dala okrog 7 arov zemlje. Predstavniki KZ in šolskega odbora so se dogovorili, da bodo pionirji na tej zemlji gojili nasade sočiva in imeli vzorno drevesnico.

Za pomoč alžirskim otrokom so dobričanski pionirji nabrali kar 10 tisočakov, zaradi tega so vredni pohvale.

I. Z.

Iz Suhe krajine

V KZ Žužemberk smo ustanovili sindikalno podružnico. Delavci in uslužbeni blivših kmetijskih zadrug Dvor in Hinje ter KZ Žužemberk do združitve niso imeli svojih podružnic, ker so bili kolektivni premajhni. Z združitvijo zadrug in s prevzemom gospodarske operativne je nastal pri KZ Žužemberk močan kolektiv, ki bo lahko prispeval k večji uveljavitvi organov samoupravljanja. Nova sindikalna podružnica kmetijskih in gospodarskih delavcev in uslužben-cov bo lahko tu mnogo pripomogla.

Smrt je zatekla 83-letno Terezijo Štrumbelj iz Gornje Ajdovce. 9. marca je čistila gozd in zažigala vresje, šibje in drugo navlako. Po nesreči je oženji zatelj tudi njo samo. Ker si zaradi starosti ni mogla pomagati, je tragično premislila zaradi hudih opeklin. Domači so jo našli v gozdu mrtvo.

M. S.

Prazni vodnjaki

V mnogih suhočrtnih vaseh so vodnjaki prazni. Ljudje pa vijo vsak dan vodo tudi po šest kilometrov daleč. V Žužemberk prihajajo po vodo iz Teber, v Smil-h iz Viteclja, prav tako vozijo vodo iz Dvora za vasi Matkovec, Sadijva vas. Tudi Brezova reber je brez vode.

Prav bi bilo, ko bi se na vsakih sestankih pogovorili o večjih vsakih vodnjakih, ki bi jih domači samostojno napravili. Pionirji prevozniki šole so se skupaj okoli 70 metrov jarka za vodovod. V vas Prevole je vodovod že napeljan, le sola ga še nima. Za šolski vodovod so se razpisala šolskega vodstva in šolskega odbora zavzeli tudi pionirji. Ker je teren kamnit, bo treba minirati skale in očistiti jake, naker bodo položili vodovodne cevi tudi do šole.

S. M.

Slaba avtobusna zveza

Prebivalci Hinj in okolice kritizirajo slabo avtobusno zvezo z Novim mestom. Pravijo, da manj časa porabi za vožnjo v Ljubljano kot pa v Novo mesto, kjer je se-dež občine. Res je tako. Če se ho-čejo Hinjanci brez daljše peš poti pripeljati z avtobusom v Novo mesto, morajo narediti predlo-vo vožnjo naokrog. Okoli pol šestih zjutraj se z ljubljanskim avtobu-

»RAŠICA«
TOVARNA PLETENIN
Gameljne pri Ljubljani

prolazuje damske obleke, krila, puloverje, kostime, bluze, moške puloverje, brežakov-nike, otroške komplete, jopice, puloverje in druge pletenine iz prvovrstne volne!

Z A NAKUP SE PRIPOROČA TRGOVSKO PODJETJE »SLOGA«, SEVNICA S SVOJIMI POSLOVALNICAMI!

»RAŠICA«
TOVARNA PLETENIN
Gameljne pri Ljubljani

prolazuje damske obleke, krila, puloverje, kostime, bluze, moške puloverje, brežakov-nike, otroške komplete, jopice, puloverje in druge pletenine iz prvovrstne volne!

IZ BIRČNE VASI

Pionirji v Birčni vasi so zelo delavni. Sami kopajo jama, ki bo služila za napeljevalni vodovod v šolsko stavbo. Mladi letalci hito delati letalske modele, da bodo za praznik mladosti pripravljeni na tekmovalno. Poslali so kopico pism svojim tovaršim na Bled, v Kranj in Smilhe in nestrpno pričakujejo odgovorov. V dopol-nitnih učnih krožkih pripravljajo najboljše slabašim učencem, saj vedo, da pomeni znanje v življenju veliko.

TRI IZ DOL. TOPLE

Pred dnevi so v Dolenjskih Toplicah nabavili radio-tele-vizijski sprejemnik. Namestili so ga v mali dvorani prostetnega doma. Prosvetni klub bodo še nadalje opremljali.

Prva skupina 15 slušateljev, ki obiskuje v Dolenjskih Topli-cah večerno osemletno šolo, je zaključila prvo polletje. Do kon-ca junija pa bodo izpiti še za drugo polletje.

Zdravnik dr. Janez Rož je imel 16. marca v mali dvorani prostetnega doma v Dolenjskih Toplicah zdravstveno predava-nje za žene. Slušateljice so z zanimanjem spremljale poučno predavanje.

D. G.

IZ STAREGA TRGA

S toplim pomladanskim vremenom se je začelo delo po vinogradih in sadovnjakih. Kmetje so začeli škropiti sad-ni drevice in gnojiti pšenico, ker so uvideli, da brez sodob-nih agrotehničnih sredstev ne bo šlo več. Vsak kmetovalec porabi zdaj dosti umetnih gno-jil.

— cr

»IMPEX«
veletrgovsko podjetje
EXPORT-IMPORT
KOPER, Nabrežje JM 1a

oskrbovanje domačih in tujih ladij — prosto carinsko skladišče

Tedenski koledar

Cetrtek, 23. marca — Slava Petek, 24. marca — Simon Sobotič, 25. marca — Minka Nedelja, 26. marca — Maksim Ponedeljek, 27. marca — Srdan Torek, 28. marca — Janez Sreda, 29. marca — Ciril

»KINO«

CRNOMELJ: 24. in 26. marca ameriški barvni film »Aviobusna postaja«, 28. in 29. marca angleški film »Veliko pričakovanje«.

DOLENJSKE TOPLICE: 23. in 26. marca italijanski film »Ljubene in ogovarjanje«.

KOSTANJEVICA: 26. marca ameriški barvni film »Hudičev vrt«, 29. marca češki barvni film »Nico nastopajo«.

METLIKA: 23. in 26. marca ameriški film »Njeno življenje«, 29. marca francoski film »Okno na splošno Luna parku«.

MOKRONOG: 23. marca sovjetski film »Kocubek«, 25. in 26. marca ameriški film »Visoki tujec«, 30. marca domači film »Signal nad mestom«.

NOVO MESTO — KRKA: od 24. do 27. marca jugoslovanski film — »Stirinski dan«, od 28. do 30. marca ameriški film »Divji ve-ter«.

NOVO MESTO — DOM JLA: od 24. do 26. marca češki film »Zadnji povratek«, od 27. do 29. marca sovjetski barvni film »Dejila iz šole očeta«.

SEMIC: 26. marca ameriški barvni film »Desire«.

TREBNJE: 23. in 26. marca italijanski barvni film »Beneška me-sečina«. Predstava v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 14. in 16. in 18.30.

PREKLIC

Aljož Pezdirc, cestar iz Drenov-ca 19, preključuje vse kletve, ki sem jih izrekel zoper Matijo Ze-puharja, cestarja iz Podklanca 13, ter se mu zavezuje, da je od-stopil od tožbe.

OBVESTILA

Vse, ki bodo širili neresnične ve-sti v zvezi z družino Radej s Se-novega 133, opozarjamo, da bova proti obrekovalcem sodno pso-palno Ljudvik in Terezija Novak, Senovo 133.

ZAHVALE

Anton Fink s Podturna 38 pri Do-lenjskih Toplicah se zahvaljuje Državnemu zavarovalnemu zavodu za izplačilo zavarovalnice za osle-pelega konja in pripadajočim me-morijalom, da zavarujejo svojo živino.

Jožeta Metliše s Kraljevega vrha se najlepše zahvaljuje zdravni-skemu, medicinskemu in stremu-osebju internega oddelka novome-ške bolnišnice za skrb in nego v času bolnišnice. Posebej se zahvalju-je dr. Koscu, dr. Atanaskoviću, dr. Hadlovi, dr. Primžičevi ter sestram Ančki in Tončki.

»KRONIKA«

UGODNO PRODAJ POHIŠTVO za otroško sobo z dvema ležišema. Naslov v upravi lista.

»KRONIKA«

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Jože Papež, sin invalida iz Plaven, si je s slomazeno poškodoval pravo roko. Vence-slav Pate, delavec iz Ivanje vasi, se je ustrelil v prsi. Rudi Zagar, avtomehanik iz Livoda, se je za-

ustanovili in naj bi bila odprta vsaj enkrat tedensko. Zdrav-stveni postaji na Senovem in v Sevnici, ki so nanju vezani do-mačini, sta oddaljeni 10 km.

Pionirski pevski zbor se mar-ljivo pripravlja na občinsko pevsko revijo, ki bo v začetku aprila v Sevnici.

Krški volivci o delu stanovanjske skupnosti

Mladinski aktiv iz Vidma-Krškega je v torek, 14. marca,

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA 25. MARCA

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 3.10-5.30 (Ne)ka domači za tiste, ki zgodaj vsta-jajo — 8.05 Glasba ob delu — 8.30 Klavirske skladbe Edvarda Griega — 8.40 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Melodija in ritem — 10.15 Krešimir Baranović; Im-brek z nosom, baletna suita — 10.40 Angličana za mladino — 10.55 Orkester Alfred Scholz — 11.00 Po svetu jutro — 11.30 Pionirski tekmi — 11.50 Otroci izbi-razjo pesmico — 12.00 A. Hallecker: Od Splita do Dubrovnika — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Zaba-ven opoldanski sprehod — 12.35 Obvestila in zabavna glasba — 12.40 Slovenske narodne ob-spretnosti harmonike — 12.50 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 13.40 Radijski dnevniki — 13.50 Radijski dnevniki — 14.00 Radijski dnevniki — 14.10 Radijski dnevniki — 14.20 Radijski dnevniki — 14.30 Radijski dnevniki — 14.40 Radijski dnevniki — 14.50 Radijski dnevniki — 15.00 Radijski dnevniki — 15.10 Radijski dnevniki — 15.20 Radijski dnevniki — 15.30 Radijski dnevniki — 15.40 Radijski dnevniki — 15.50 Radijski dnevniki — 16.00 Radijski dnevniki — 16.10 Radijski dnevniki — 16.20 Radijski dnevniki — 16.30 Radijski dnevniki — 16.40 Radijski dnevniki — 16.50 Radijski dnevniki — 17.00 Radijski dnevniki — 17.10 Radijski dnevniki — 17.20 Radijski dnevniki — 17.30 Radijski dnevniki — 17.40 Radijski dnevniki — 17.50 Radijski dnevniki — 18.00 Radijski dnevniki — 18.10 Radijski dnevniki — 18.20 Radijski dnevniki — 18.30 Radijski dnevniki — 18.40 Radijski dnevniki — 18.50 Radijski dnevniki — 19.00 Radijski dnevniki — 19.10 Radijski dnevniki — 19.20 Radijski dnevniki — 19.30 Radijski dnevniki — 19.40 Radijski dnevniki — 19.50 Radijski dnevniki — 20.00 Radijski dnevniki — 20.10 Radijski dnevniki — 20.20 Radijski dnevniki — 20.30 Radijski dnevniki — 20.40 Radijski dnevniki — 20.50 Radijski dnevniki — 21.00 Radijski dnevniki — 21.10 Radijski dnevniki — 21.20 Radijski dnevniki — 21.30 Radijski dnevniki — 21.40 Radijski dnevniki — 21.50 Radijski dnevniki — 22.00 Radijski dnevniki — 22.10 Radijski dnevniki — 22.20 Radijski dnevniki — 22.30 Radijski dnevniki — 22.40 Radijski dnevniki — 22.50 Radijski dnevniki — 23.00 Radijski dnevniki — 23.10 Radijski dnevniki — 23.20 Radijski dnevniki — 23.30 Radijski dnevniki — 23.40 Radijski dnevniki — 23.50 Radijski dnevniki — 24.00 Radijski dnevniki — 24.10 Radijski dnevniki — 24.20 Radijski dnevniki — 24.30 Radijski dnevniki — 24.40 Radijski dnevniki — 24.50 Radijski dnevniki — 25.00 Radijski dnevniki — 25.10 Radijski dnevniki — 25.20 Radijski dnevniki — 25.30 Radijski dnevniki — 25.40 Radijski dnevniki — 25.50 Radijski dnevniki — 26.00 Radijski dnevniki — 26.10 Radijski dnevniki — 26.20 Radijski dnevniki — 26.30 Radijski dnevniki — 26.40 Radijski dnevniki — 26.50 Radijski dnevniki — 27.00 Radijski dnevniki — 27.10 Radijski dnevniki — 27.20 Radijski dnevniki — 27.30 Radijski dnevniki — 27.40 Radijski dnevniki — 27.50 Radijski dnevniki — 28.00 Radijski dnevniki — 28.10 Radijski dnevniki — 28.20 Radijski dnevniki — 28.30 Radijski dnevniki — 28.40 Radijski dnevniki — 28.50 Radijski dnevniki — 29.00 Radijski dnevniki — 29.10 Radijski dnevniki — 29.20 Radijski dnevniki — 29.30 Radijski dnevniki — 29.40 Radijski dnevniki — 29.50 Radijski dnevniki — 30.00 Radijski dnevniki — 30.10 Radijski dnevniki — 30.20 Radijski dnevniki — 30.30 Radijski dnevniki — 30.40 Radijski dnevniki — 30.50 Radijski dnevniki — 31.00 Radijski dnevniki — 31.10 Radijski dnevniki — 31.20 Radijski dnevniki — 31.30 Radijski dnevniki — 31.40 Radijski dnevniki — 31.50 Radijski dnevniki — 32.00 Radijski dnevniki — 32.10 Radijski dnevniki — 32.20 Radijski dnevniki — 32.30 Radijski dnevniki — 32.40 Radijski dnevniki — 32.50 Radijski dnevniki — 33.00 Radijski dnevniki — 33.10 Radijski dnevniki — 33.20 Radijski dnevniki — 33.30 Radijski dnevniki — 33.40 Radijski dnevniki — 33.50 Radijski dnevniki — 34.00 Radijski dnevniki — 34.10 Radijski dnevniki — 34.20 Radijski dnevniki — 34.30 Radijski dnevniki — 34.40 Radijski dnevniki — 34.50 Radijski dnevniki — 35.00 Radijski dnevniki — 35.10 Radijski dnevniki — 35.20 Radijski dnevniki — 35.30 Radijski dnevniki — 35.40 Radijski dnevniki — 35.50 Radijski dnevniki — 36.00 Radijski dnevniki — 36.10 Radijski dnevniki — 36.20 Radijski dnevniki — 36.30 Radijski dnevniki — 36.40 Radijski dnevniki — 36.50 Radijski dnevniki — 37.00 Radijski dnevniki — 37.10 Radijski dnevniki — 37.20 Radijski dnevniki — 37.30 Radijski dnevniki — 37.40 Radijski dnevniki — 37.50 Radijski dnevniki — 38.00 Radijski dnevniki — 38.10 Radijski dnevniki — 38.20 Radijski dnevniki — 38.30 Radijski dnevniki — 38.40 Radijski dnevniki — 38.50 Radijski dnevniki — 39.00 Radijski dnevniki — 39.10 Radijski dnevniki — 39.20 Radijski dnevniki — 39.30 Radijski dnevniki — 39.40 Radijski dnevniki — 39.50 Radijski dnevniki — 40.00 Radijski dnevniki — 40.10 Radijski dnevniki — 40.20 Radijski dnevniki — 40.30 Radijski dnevniki — 40.40 Radijski dnevniki — 40.50 Radijski dnevniki — 41.00 Radijski dnevniki — 41.10 Radijski dnevniki — 41.20 Radijski dnevniki — 41.30 Radijski dnevniki — 41.40 Radijski dnevniki — 41.50 Radijski dnevniki — 42.00 Radijski dnevniki — 42.10 Radijski dnevniki — 42.20 Radijski dnevniki — 42.30 Radijski dnevniki — 42.40 Radijski dnevniki — 42.50 Radijski dnevniki — 43.00 Radijski dnevniki — 43.10 Radijski dnevniki — 43.20 Radijski dnevniki — 43.30 Radijski dnevniki — 43.40 Radijski dnevniki — 43.50 Radijski dnevniki — 44.00 Radijski dnevniki — 44.10 Radijski dnevniki — 44.20 Radijski dnevniki — 44.30 Radijski dnevniki — 44.40 Radijski dnevniki — 44.50 Radijski dnevniki — 45.00 Radijski dnevniki — 45.10 Radijski dnevniki — 45.20 Radijski dnevniki — 45.30 Radijski dnevniki — 45.40 Radijski dnevniki — 45.50 Radijski dnevniki — 46.00 Radijski dnevniki — 46.10 Radijski dnevniki — 46.20 Radijski dnevniki — 46.30 Radijski dnevniki — 46.40 Radijski dnevniki — 46.50 Radijski dnevniki — 47.00 Radijski dnevniki — 47.10 Radijski dnevniki — 47.20 Radijski dnevniki — 47.30 Radijski dnevniki — 47.40 Radijski dnevniki — 47.50 Radijski dnevniki — 48.00 Radijski dnevniki — 48.10 Radijski dnevniki — 48.20 Radijski dnevniki — 48.30 Radijski dnevniki — 48.40 Radijski dnevniki — 48.50 Radijski dnevniki — 49.00 Radijski dnevniki — 49.10 Radijski dnevniki — 49.20 Radijski dnevniki — 49.30 Radijski dnevniki — 49.40 Radijski dnevniki — 49.50 Radijski dnevniki — 50.00 Radijski dnevniki — 50.10 Radijski dnevniki — 50.20 Radijski dnevniki — 50.30 Radijski dnevniki — 50.40 Radijski dnevniki — 50.50 Radijski dnevniki — 51.00 Radijski dnevniki — 51.10 Radijski dnevniki — 51.20 Radijski dnevniki — 51.30 Radijski dnevniki — 51.40 Radijski dnevniki — 51.50 Radijski dnevniki — 52.00 Radijski dnevniki — 52.10 Radijski dnevniki — 52.20 Radijski dnevniki — 52.30 Radijski dnevniki — 52.40 Radijski dnevniki — 52.50 Radijski dnevniki — 53.00 Radijski dnevniki — 53.10 Radijski dnevniki — 53.20 Radijski dnevniki — 53.30 Radijski dnevniki — 53.40 Radijski dnevniki — 53.50 Radijski dnevniki — 54.00 Radijski dnevniki — 54.10 Radijski dnevniki — 54.20 Radijski dnevniki — 54.30 Radijski dnevniki — 54.40 Radijski dnevniki — 54.50 Radijski dnevniki — 55.00 Radijski dnevniki — 55.10 Radijski dnevniki — 55.20 Radijski dnevniki — 55.30 Radijski dnevniki — 55.40 Radijski dnevniki — 55.50 Radijski dnevniki — 56.00 Radijski dnevniki — 56.10 Radijski dnevniki — 56.20 Radijski dnevniki — 56.30 Radijski dnevniki — 56.40 Radijski dnevniki — 56.50 Radijski dnevniki — 57.00 Radijski dnevniki — 57.10 Radijski dnevniki — 57.20 Radijski dnevniki — 57.30 Radijski dnevniki — 57.40 Radijski dnevniki — 57.50 Radijski dnevniki — 58.00 Radijski dnevniki — 58.10 Radijski dnevniki — 58.20 Radijski dnevniki — 58.30 Radijski dnevniki — 58.40 Radijski dnevniki — 58.50 Radijski dnevniki — 59.00 Radijski dnevniki — 59.10 Radijski dnevniki — 59.20 Radijski dnevniki — 59.30 Radijski dnevniki — 59.40 Radijski dnevniki — 59.50 Radijski dnevniki — 60.00 Radijski dnevniki — 60.10 Radijski dnevniki — 60.20 Radijski dnevniki — 60.30 Radijski dnevniki — 60.40 Radijski dnevniki — 60.50 Radijski dnevniki — 61.00 Radijski dnevniki — 61.10 Radijski dnevniki — 61.20 Radijski dnevniki — 61.30 Radijski dnevniki — 61.40 Radijski dnevniki — 61.50 Radijski dnevniki — 62.00 Radijski dnevniki — 62.10 Radijski dnevniki — 62.20 Radijski dnevniki — 62.30 Radijski dnevniki — 62.40 Radijski dnevniki — 62.50 Radijski dnevniki — 63.00 Radijski dnevniki — 63.10 Radijski dnevniki — 63.20 Radijski dnevniki — 63.30 Radijski dnevniki — 63.40 Radijski dnevniki — 63.50 Radijski dnevniki — 64.00 Radijski dnevniki — 64.10 Radijski dnevniki — 64.20 Radijski dnevniki — 64.30 Radijski dnevniki — 64.40 Radijski dnevniki — 64.50 Radijski dnevniki — 65.00 Radijski dnevniki — 65.10 Radijski dnevniki — 65.20 Radijski dnevniki — 65.30 Radijski dnevniki — 65.40 Radijski dnevniki — 65.50 Radijski dnevniki — 66.00 Radijski dnevniki — 66.10 Radijski dnevniki — 66.20 Radijski dnevniki — 66.30 Radijski dnevniki — 66.40 Radijski dnevniki — 66.50 Radijski dnevniki — 67.00 Radijski dnevniki — 67.10 Radijski dnevniki — 67.20 Radijski dnevniki — 67.30 Radijski dnevniki — 67.40 Radijski dnevniki — 67.50 Radijski dnevniki — 68.00 Radijski dnevniki — 68.10 Radijski dnevniki — 68.20 Radijski dnevniki — 68.30 Radijski dnevniki — 68.40 Radijski dnevniki — 68.50 Radijski dnevniki — 69.00 Radijski dnevniki — 69.10 Radijski dnevniki — 69.20 Radijski dnevniki — 69.30 Radijski dnevniki — 69.40 Radijski dnevniki — 69.50 Radijski dnevniki — 70.00 Radijski dnevniki — 70.10 Radijski dnevniki — 70.20 Radijski dnevniki — 70.30 Radijski dnevniki — 70.40 Radijski dnevniki — 70.50 Radijski dnevniki — 71.00 Radijski dnevniki — 71.10 Radijski dnevniki — 71.20 Radijski dnevniki — 71.30 Radijski dnevniki — 71.40 Radijski dnevniki — 71.50 Radijski dnevniki — 72.00 Radijski dnevniki — 72.10 Radijski dnevniki — 72.20 Radijski dnevniki — 72.30 Radijski dnevniki — 72.40 Radijski dnevniki — 72.50 Radijski dnevniki — 73.00 Radijski dnevniki — 73.10 Radijski dnevniki — 73.20 Radijski dnevniki — 73.30 Radijski dnevniki — 73.40 Radijski dnevniki — 73.50 Radijski dnevniki — 74.00 Radijski dnevniki — 74.10 Radijski dnevniki — 74.20 Radijski dnevniki — 74.30 Radijski dnevniki — 74.40 Radijski dnevniki — 74.50 Radijski dnevniki — 75.00 Radijski dnevniki — 75.10 Radijski dnevniki — 75.20 Radijski dnevniki — 75.30 Radijski dnevniki — 75.40 Radijski dnevniki — 75.50 Radijski dnevniki — 76.00 Radijski dnevniki — 76.10 Radijski dnevniki — 76.20 Radijski dnevniki — 76.30 Radijski dnevniki — 76.40 Radijski dnevniki — 76.50 Radijski dnevniki — 77.00 Radijski dnevniki — 77.10 Radijski dnevniki — 77.20 Radijski dnevniki — 77.30 Radijski dnevniki — 77.40 Radijski dnevniki — 77.50 Radijski dnevniki — 78.00 Radijski dnevniki — 78.10 Radijski dnevniki — 78.20 Radijski dnevniki — 78.30 Radijski dnevniki — 78.40 Radijski dnevniki — 78.50 Radijski dnevniki — 79.00 Radijski dnevniki — 79.10 Radijski dnevniki — 79.20 Radijski dnevniki — 79.30 Radijski dnevniki — 79.40 Radijski dnevniki — 79.50 Radijski dnevniki — 80.00 Radijski dnevniki — 80.10 Radijski dnevniki — 80.20 Radijski dnevniki — 80.30 Radijski dnevniki — 80.40 Radijski dnevniki — 80.50 Radijski dnevniki — 81.00 Radijski dnevniki — 81.10 Radijski dnevniki — 81.20 Radijski dnevniki — 81.30 Radijski dnevniki — 81.40 Radijski dnevniki — 81.50 Radijski dnevniki — 82.00 Radijski dnevniki — 82.10 Radijski dnevniki — 82.20 Radijski dnevniki — 82.30 Radijski dnevniki — 82.40 Radijski dnevniki — 82.50 Radijski dnevniki — 83.00 Radijski dnevniki — 83.10 Radijski dnevniki — 83.20 Radijski dnevniki — 83.30 Radijski dnevniki — 83.40 Radijski dnevniki — 83.50 Radijski dnevniki — 84.00 Radijski dnevniki — 84.10 Radijski dnevniki — 84.20 Radijski dnevniki — 84.30 Radijski dnevniki — 84.40 Radijski dnevniki — 84.50 Radijski dnevniki — 85.00 Radijski dnevniki — 85.10 Radijski dnevniki — 85.20 Radijski dnevniki — 85.30 Radijski dnevniki — 85.40 Radijski dnevniki — 85.50 Radijski dnevniki — 86.00 Radijski dnevniki — 86.10 Radijski dnevniki — 86.20 Radijski dnevniki — 86.30 Radijski dnevniki — 86.40 Radijski dnevniki — 86.50 Radijski dnevniki — 87.00 Radijski dnevniki — 87.10 Radijski dnevniki — 87.20 Radijski dnevniki — 87.30 Radijski dnevniki — 87.40 Radijski dnevniki — 87.50 Radijski dnevniki — 88.00 Radijski dnevniki — 88.10 Radijski dnevniki — 88

25. Iz svojega skrilališča sem opazoval cesto in vrata naše krčme. Naši sovražniki so prihajali. Dva sta držala slepeca, ki sem ga spoznal ob svitu svetilke, ki jo je eden nosil pred ostalimi. Presenečeni so obstali pred odprtimi vrati. Nekaj jih je planilo v krčmo. Slepec je ostal pred vhom, ukazoval in preklinjal: »Preiščite ga, cepci leni, ostali gor po skrinjo!« Kmalu so mu z okna javili, da jih je nekdo prehitel. Našli so zlatnike, toda Flintovega svežnja ni bilo nikjer. Tudi kapitan ga ni imel pri sebi.

26. »To sta napravila onadva iz gostilne – tisti fant,« je razsajal slepec. »Ne moreta biti daleč, iščite jut Prebrskajte vso hišo!« V hiši je nastal velik dirndaj. Može so topotali iz sobe v sobo. Tedaj se je razlegel žvižg. Takoj sem spoznal, da je to znamenje straže na griču, ki jih svari, da jim preti nevarnost. Toda slepec je kričal, da naju naj iščejo in že so začeli stikati po grmovju okoli hiše. Slepec pa je divjal in se prepiral: da ni zadovoljen samo z zlatniki.

27. Ta prepričanje je rešil življenje, kajti iz vasi se je bližal peket konjskih kopit. Istočasno je v hosti zabliskalo in počilo. To je bilo menda znamenje skrajne nevarnosti, kajti roparji so se razbežali na vse strani. Na cesti je ostal samo slepec. Vsi so ga pustili na cedilu. Taval je, ves peneč se od jeze, po cesti sem ter tja, klical pajdaše in tipal s palico za njimi. Obrnil se je v napačno smer, korakal tik mimo mene proti vasi in vpil: »Ne zapuščajte starega Pewa!«

28. Prav tedaj se je oglašil konjski peket že na griču in v mesečini se je prikazalo pet ali šest jezdecov. Zdal je slepec spoznal, da se je zmotil. Zakričal je od strahu in ves zmeden planil naravnost pod kopita prvega konja. Konji so ga pomendrali. Padel je na stran, se nato počasi prevrnil na obraz in se ni več gnil. Skočil sem izpod mostu in poklical jezdece, ki jih je vodil carinski nadzornik. Slepec je bil mrtev, čisto mrtev, moja mater pa so šele v vasi obudili iz nezvesti.

Nove izkopanine od tu in tam

(Nadaljevanje in konec)

Podobni rimski grobovi so bili najdeni tudi pri kopanju jarka za trebanjski vodovod na njivi posestnika Matije Sila. Na isti njivi je bil tudi že le-

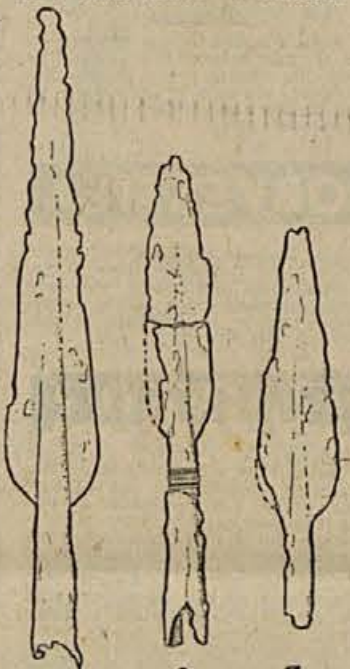
STONE KNEZ

ta 1933 najden rimski grob. Čisto je, da gre na obeh najdiščih v Pristavi za večje grobišče nekdanje rimske naselbine Praetorium Latobiorum, kot se je Trebnje takrat imenovalo. Dosedanje številne najdbe v zadnjih desetletjih (črepinje, novci, zidovi itd.) iz rimskega časa na področju Ste-

fana pa do Kamne gorice pričajo, da je tu v antiki stala močna rimska postojanka ob veliki vojaško-trgovski cesti, predhodnici današnje avto ceste, ki je povezovala Emono (Ljubljano) s Siskom in Srem-sko Mitrovico (Sirmium). Po-dobno, kot so se že začela ob-sežna sistematična izkopavanja v Drnovem, bo treba prej ali slej misliti tudi na načrtno iz-kopavanje v Trebnjem ozir-o-ma na Pristavi. S sodobnim, znanstvenim izkopavanjem bi rešili številne najdbe pred propadanjem in pred brezvest-nimi delavci, ki ob takih prili-kah vedno pohlepno iščejo zlato, čeprav ga ni, pri tem pa uničijo vse drugo, kar bi arhe-ologu dalo dragocene podatke.

Novo mesto - Kandija

Pri kopanju jarkov za ka-nalizacijo ob novih stanovanj-skih blokih, ki so zgrajeni na »Vindišarjevih njivah«, so de-lavci našli nekaj arheoloških

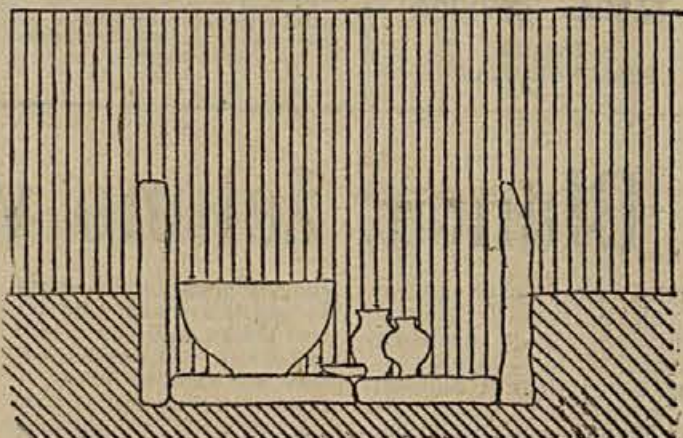

1 - rimska železna sulica najde-na v Smihelu pri Žužemberku, 2 in 3 - železni sulci najdeni v Kandiji pri Novem mestu

predmetov, ki pa so jih žal razbili, tako da smo za muzej pridobili samo dve železni su-lici (sl. 4). Sklepamo, da gre za najdbo iz ilirskega groba (morda nekdanje gomile?) iz časa železne dobe. Novo, so-dobno življenje na ostankih starega sveta. Kakor stoji da-nes v Straži moderna tovarna furnirja na nekdanjem rim-skem grobišču, tako tudi v Kandiji danes rastejo nova stanovanja na počivališčih nekdanjih ilirskih veljakov. Poleg znamenite najdbe bro-nastega oklepa pred vojno na nekdanjem stadionu v Kandiji je to druga prazgodovinska najdba z desnega brega v No-vem mestu, ki poleg najdb na Marofu kaže, da je bilo Novo mesto že v prazgodovini do-kaj močno obljudeno.

Roje pri Šentjerneju

Posestnik Matija Cvitko iz Mihovce je našel pri oranju na njivi v Rojah lepo ohran-jen rimski žgan grob (sl. 5). Grob je meril 55 krat 50 cm, visok pa je bil 32 cm. Obdan je bil s kamnitimi ploščami in z opeko. Dno groba pa je bilo tlakovano z opeko. V grobu je bila rdeča skleda s pepelom pokojnika, majhna siva vaza, čaša iz sive gline in glinasta svetilka-oljenka. Po vsem so-deč je bil mrlič pokopan v II. stoletju novega štetja.

Prerez skozi rimski grob v Rojah pri Šentjerneju

Jadranske alge so odlična krma

Alge v Jadranskem morju za pridobivanje joda niso ravno preveč izdatne, pač jih lahko zelo donosno izkorišča-mo za živinsko krmo. Raz-iskave v zadnjem času so namreč pokazale, da jadranske alge vsebujejo manj joda kot alge severnih morij, zato pri-dobivanje joda iz njih ni do-nošno. Pač pa so strokovnjaki ugotovili, da so jadranske alge lahko izvrstna dodatna krma živali, ker vsebujejo veliko

kalcija in imajo sploh precejšo hranilno vrednost. Zlasti to velja za alge vzdolž istrske obale. Za poskus so na nekem državnem posestvu v Istri krmili z algami govedo, svi-nje in perutnino in dosegli lepe uspehe. Sedaj je treba rešiti še vprašanje ekonomič-nega nabiranja alg.

Svet na gumastih kolesih

Od leta 1950 do 1960, torej v enem desetletju, je število av-tomobilov (namreč tistih, ki so v prometu) naraslo od 70 mi-li-jonov na 127 milijonov. Nedav-no je bila objavljena statistika za 8 držav, ki so »avtomobil-sko« najbolj razvile. Avtomobi-lov (v prometu) imajo: ZDA 73 milijonov, Velika Britanija 1.710.000, Francija 6.800.000, Zah. Nemčija 5.450.000, Kanada 5.170.000, Sov. zveza 4.100.000, Avstralija 1.358.000 in Italija 2.430.000. Največji porast sta v teh desetih letih imeli Zahod-na Nemčija (453%) in Italija (318%).

70-letnica sadnih sokov

Sadni sokovi imajo po svetu in pri nas čedalje več prija-teljev, saj je to zdrava, osve-žilna in prijetna pijača. Prvi so začeli industrijsko izdela-vati sadne sokove Svicarji – pred 70 leti. Njihovo izdela-vanje je pa pravzaprav omo-gotil slavni učenjak Pasteur, ki je odkril, da mikroorga-nizme, ki povzročajo kvarjenje sadnih sokov (ali mleka), lah-ko uničimo s toploto. Ta način se imenuje po njem – paste-rizacija.

»Da, krepka moška roka mi je vzela Sašo. Pa sem želela, da bi vse življenje ostal le pri meni!«

Deveto poglavje

Vroče poldne. Pregreti pesek peče boso noge. Saša in Kolja sključena vlečeta čoln, Gorčakov sedi za krmilom. »Misli, da nisva dovolj močna,« utrujeno vzdihne Kolja. »Ne spustim vrvi, dokler ne privlečeva čolna do onele strmine.« »Jaz tudi ne!« odgovori Saša. »Zavpij mu, da bova še naprej vlekla midva!« Kolja se je obrnil in zavpil: »Vlekle bova do tistega bregala!« »Ne soglašam!« je odgovoril Gorčakov. »Čez dva dni bomo tam,« je rekel Kolja Saši.

»Tukaj je tok močnejši pa tudi vrtinec je veliko.«

»Zato bomo pa nazaj, v smeri toka, kar leteli. Si videl, kako se stric Georgij na vse spozna: kuha, postavi šotor in kako dobro strelja! Če bi midva znala tako zadeti cilji!« »Če bova vadila, se bova že naučila. Kaj je on vse preživel! In kod vse je hodil!« Vsa potna sta dečka vlekla čoln, Gorčakov pa je skoraj ležal na krmil pod pekočimi žarki poletnega sonca. Bil je miren in vesel, saj je na pravi sledi... Galina Arkadjevna mu je celo povedala o cilju potovanja, zaprosila pa ga je, naj dečkoma tega ne izda. Na sinočnjem prenočišču je prisluškoval pogovoru med Sašo in Koljem in zvedel, da je v Tropinini torbi nekaj kosov sanita. Zvedel je tudi, da gresta pravzaprav iskati modri žarek.

Samo dečka nista vedela, da ne bosta uspo-la. Tudi če najdeta sanit, modrega žarka ne bosta dobila, ker je formula v beležnici spre-menjena.

Gorčakov se je veselo zasmel. »Hej, fanti!« ju je poklical. »Dosti je!« »Obrnil je čoln k obali. «Vstopita.«

Gorčakov si je obesil vrvi čez rame in začel vleči čoln. Kaj naj zdaj ukrene? Najprej si mora pridobiti njuno zaupanje. Sicer mu lahko skrijeta še sanit, če ga najdeta v čolnu, ki ga je nekoč pustil tam Tropinin.

Sanit... Če bi imel vsaj pet gramov te kovine... za vse življenje bi bil preskrbljen.

Z visokega ilovnatnega hriba, pod cigar vznožjem so se vsi trije utaborili, je bil pre-pet razgled na Donjec Reka je v ostrem ovini-zu zavila na vzhod in se mimo velike ožgane-keve zgubila v gozdu.

Na desni strani so se kačasto vili nekdanji izkoptani sovražniški rovi. Na drugi strani so rovi bili ruski položaji.

Od takrat je že nekaj let. Povsod po hribih so še ležale vojaške čelade, orožje, polovljena

vozila. Toda rane so se zaraščale. Bujna trava je pokrila položaje napadov in obrambe.

Saša in Kolja sta razburjeno opazovala nekdanje bojišče.

Gorčakov sploh ni vprašal, zakaj so se ustavili prav tukaj. Vzel je puško, se odpeljal čez reko in izginil v gozdu. Ustrelil je v zrak in slaboten pok v gozdu se je zdel dečkoma zelo daleč. Skozi podrast se je Gorčakov pri-plazil k obali in začel opazovati dečka.

Z lopato in majhnim krampom sta se Saša in Kolja približala nasipu, ga dolgo opazovala, nato pa se spustila k strmi obali in začela ko-pati. Kopala sta dva rova, vzporedno z nek-danjim koritom Donje.

»Dobro sta se domislila, smrkolina,« se je začudil Gorčakov. »Zračunala sta, da je bil čoln s kljunom zarit v nekdanjo obalo... Si-cer ga pa danes ne bosta našla, jutri bom pa že videl...«

Ko se je vrnil k dečkoma, sta prenehala z delom. Gorčakov, kakor da tega ni videl, je vzel kramp in začel kopati.

»Midva sva kar tako, za zabavo...« je Saša skušal prikriti pravi namen.

»Saša, jaz vse vem,« je rekel Gorčakov. »Ti iščeš očetove stvari, tako je prav. Vsak mladinec... naš mladinec, bi storil kakor ti. Zato ti bom pomagal.«

Kolja je zmedeno pogledal Sašo, kakor bi hotel reči, da pri tej stvari res ni kriv. Saša je posmrknil in začel odkopavati zemljo izpod razkorenjenih nog Gorčakova.

Pozno zvečer sta dečka drhtela od utruje-nosti in komaj nosila žlico do ust. Potem sta zaspala tako trdno, da bi ju niti strel ne prebudil.

Gorčakov je vrzel dračja na ogenj, še malo posedel pred šotorom, nato pa vstal in potihno zavil k reki. V mesečini si je ogledal nekda-njo obalo Donje. »Vse v redu,« je rekel in se vrnil v šotor.

Tretji dan sta bila Kolja in Saša do smrti utrujena. Izkopali so že tretji jarek čolna pa še niso našli.

»Saj ga sploh ne bomo odkopali,« je s sol-zami v očeh rekel Kolja. »Ali bomo vse to prekopali?« Pokazal je na velik nasip, ki se je vlekel od hriba do ožgane buke.

»Moramo ga najti!« je skozi zobe stisnil Saša.

»Nehajmo,« je pošepetal Kolja.

»Dokler ga ne najdem,« - Saša se je zrav-nal. »Dokler ga ne najdem se ne ganim od-tut!«

»Prav imaš, Saša!« ga je podprl Gorčakov. »Le vsak drugi dan bomo morali počivati. Če bomo tako delali, nas bo kmalu konec.«

»Jaz sploh nisem utrujen,« je odkimal Saša.

Pozno zvečer je Saševa rovnica zadela ob les.

»Colni!« je krknil in odluščil kos ilovice.

VOJAŠKA LJUBEZEN

»Oh, dragi, obljubi mi, da se ne bova nikoli ločila!«

»Ja, Mica, kaj ne veš, da imam dovoljenje za izhod do devetih?«

SPOMLADANSKA

»No, kako pa kaj tvoj so-študent arhitekture, Mar-jana?«

»Ni vredno besed o njem! Pomisli: povabil me je v park, da bi se skupaj učila, in ta osel se je res učil!«

»RIBOLOVCI«

Tonček se zagleda v prija-telja svoje starejše sestre in pravi:

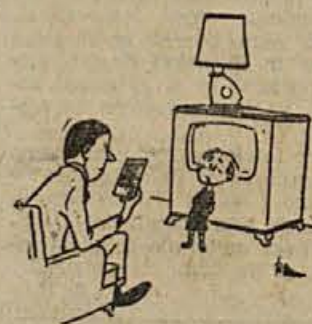
»Veste, tovariš, saj vi sploh niste podobni ribi.«

»Ribi? Kaj ti pa pade v glavo!«

»Saj je mamica sinoči rekla pri večerji, da vas bomo ujeli na trnek.«

ZAPLETENA SODBA

»Ali ste že bili kdaj kazno-vani?«

»Nikar se ne jezi oče! Zdi se mi, da nisem prav urezan za šolo...«

»Goveda lahko ozdravite, če boste le dovolj dolgo živeli...«

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI!

Sporočamo Vam, da smo na zadnjo slikovno uganko dobili precej rešitev. Odgovoriti je bilo treba takole: 1. Zdravilišče Šmarješke Toplice, 2. Novo mesto, 3. Dolenjske Toplice in Čateške Toplice, Zreb je takrat izbral takole: 1. nagrado (1.000 din) dobi Ivanka Pavlin, 7. razred osnovne šole v Šmarjeti; dve knjigi dobila: Angelca Beve, VI. razr. osnovne šole v Šmarjeti in Mak. Maršnik, 7.c razred osnovne šole v Sevnici.

Danes Vam zastavljamo novo uganko. Do torka, 28. marca, nam odgovorite na sledeč vprašanje:

1. Kako se imenuje kraj na sliki? 2. Imenuj večje industrijsko podjetje v bližini? 3. S čim se prebivalci tega kraja največ ukvarjajo?

Na ovoj, v katerem boste poslali čitljivo napisano rešitev, napišite SLIKOVNA UGANKA. Ne pozabite: zadnji rok za sprejemanje rešitev je 28. marec!

Lepo Vas pozdravlja Vaš